

Naročnina mesečno
25 Din, za inozem-
stvo 40 Din — ne-
deljska izdaja ce-
loletno 96 Din, za
inozemstvo 120 Din

Uredništvo je v
Kopitarjevi ul. 6/III

Telefoni uredništva: dnevna služba
2050, — nočna 2996, 2994 in 2050

SLOVENECE

Z nedeljsko prilogo »Ilustrirani Slovenec«

Cek. račun: Ljub-
ljana št. 10.650 in
10.349 za inzerate;
Sarajevo št. 7563,
Zagreb št. 39.011,
Praga-Dunaj 24.797

Uprava: Kopitar-
jeva 6. telefon 2992

Izhaja vsak dan zjutraj, razen
ponedeljka in dneva po prazniku

Sovjetsko-poljska pogajanja

Ako se Franciji posreči, ohraniti sedanjo finančno silo, ako ne zajame tudi nje vrtnec gospodarske krize, ki gre skozi ves svet, potem je gotovo, da bo, oprta na svoje zlato in preizkušeno diplomacijo, dobila še tako težke diplomatske bitke v teh gospodarsko kritičnih časih. Sami smo bili priča, kako naglo se je v času dobrega pol leta razbil protifrancoski blok v Srednji Evropi in na Balkanu, ki se je smoval pod vplivom Italije in Anglije, kako se danes Nemčija, Anglija, Italija in celo Amerika skušajo opirati na Pariz. Sovjetski primer pa nam kaže, da premaga zlato v okviru črne gospodarske bede tudi najhujše ovire, ki mu jih stavi nasproti raznoličnost političnih in gospodarskih ideologij, političnih in gospodarskih sistemov. Seveda mora prej denarju utreti pot beda. Tudi ideje se morajo, četudi samo začasno, umakniti zlatu.

Najnovejšo sovjetsko pobudo, da bi se obnovila pogajanja s Poljsko, je namreč treba spraviti v ta okvir. Ruska ponudba ima torej stvarno podlago. Za njo ne stoji morda običajno boljševiško spletkarjenje proti zapadu ali proti kapitalističnim državam, temveč je resno mišljena, ker izvir iz resnične potrebe Sovjetske Rusije. Boljševiki bi radi denarja od Francije. To vprašanje je danes zanje aktualno, vse druge načrte proti kapitalistični Evropi, proti »enotni fronti na zapadu«, ki jo je po njihovem mnenju skušala postaviti prav Francija, prav lahko puste ob strani. Pripravljeni so tudi podpisati vse mogoče klavzule, kakor to, da bodo opustili komunistično propagando v kapitalističnih državah, s katerimi se pogajajo, samo da izposlujejo denar, da lahko plačajo zapadle menice, da naročijo za petletno potrebne stroje, da ublažijo propagando za boj kot njihovega blaga, ki se je začela širiti posebno v Ameriki in Angliji v odgovor na njihov dumping.

Radi padca cen kmetijskih pridelkov in splošnega obubožanja konsumentov ter radi propagande proti ruskemu blagu je v zadnjem času rusko zunanjo trgovino zadela huda kriza. Dotok deviz je čedalje manjši in to prav v času, ko zapadejo visoka plačila za ruska naročila v inozemstvu iz prejšnjih let. Samo za naročila v Nemčiji zapade v najkrajšem času za pol milijarde mark ruskih menic in v Ameriki za 250 milijonov mark. Boljševiki zelo pospešujejo tujski promet, da bi dvignili takozvani nevidni izvoz in tuji morajo v Rusiji kupovati v »torgsinih« — posebnih luksuznih trgovinah za tuje — samo s tujim denarjem. Da bi dvignila izvoz, je sovjetska vlada dala komisariju za zunanjo trgovino in komisariju za prehrano prava diktatorska pooblastila; izdan je bil ukaz, da se mora kolhozom, kolektiviziranim kmetijskim posestvom, zapleniti do skrajne možnosti blago, predvsem žito, ki bi bilo pripravno za izvoz. Toda kolhozi se danes prav tako upirajo boljševiškim biričem, kakor so se prej kulaki. Ker ne more boljševiška vlada priti do deviz z dvigom izvoza, si skuša nabaviti v inozemstvu posojilo. V ta namen je potipala že v Nemčiji, Avstriji, Norveški in Angliji. Ko so se vsi ti poizkusi izjalovili, je vlada to poletje naročila pariškemu poslaniku Dvoglevskemu, naj stopi v pogajanja s Francijo in ji ponudi tudi politične koncesije v zameno za denar, oziroma za kreditiranje ruskih naročil francoskim tovarnarjem. Pariška pogajanja so se zavlekla tja do septembra. Razbila so se, ker ni bilo mogoče doseči sporazuma istosčasno tudi med Rusijo in Poljsko. Iz najnovejših izjav trgovskega ministra Rollina v poslanski zbornici je tudi razvidno, da vztrajajo Francozi še vedno pri zahtevi, da sovjetska Rusija prizna dolgove carske Rusije napram Franciji. Še nedavno je sovjetska vlada poslala v New York G. Bogdanova, da bi izposloval kredit 150 milijonov dolarjev. Poleg tega se Pjatakov še danes pogaja v Berlinu za povznanje jamstva nemške države za ruska naročila. Pogajanja se sumljivo zavlačujejo in ne bodo imela uspeha, ker postaja v zadnjem času tudi Nemčija nezaupljiva glede ruskega gospodarstva, a so na drugi strani tudi denarna sredstva Državne banke izčrpana; poleg tega Francija, na katero so danes Nemci navezani radi reparacijskega vprašanja, vedno in vedno očita nemškim bankirjem, da zahtagajo Rusijo z denarjem, ki so jim ga posodile zapadle države.

Najnovejša pobuda sovjetske vlade, ki je pripravljena obnoviti pogajanja s Poljsko in seveda tudi s Francijo, dokazuje, da so bili po vodi vsi poizkusi, da bi si Rusija nabavila potrebne kredite. Ni mogoče povsem izključiti, da skušajo boljševiki s to potezo vplivati na Nemčijo, da bi izbojazni, da se Rusija ne nasloni na Poljsko in Francijo, popustila pri berlinskih pogajanjih. Iz poročila poljske poluradne agencije je razvidno, da se Poljska in Rusija zopet pogajata od oktobra, ko je Litvinov dal pobudo za nova pogajanja. Zdaj pa je nastal za Poljsko ugodnejši položaj, ker je Litvinov pristal na to, da se pogaja na podlagi poljskega predloga iz l. 1926. Poljski so tedaj zahtevali, da mora Rusija skleniti pogodbo o nenapadanju ne samo s Poljsko, temveč tudi z Romunijo in z baltiškimi državami. Poljska naj bi bila predstavnica tega bloka. Rusija je doslej stala vedno na stališču, da se lahko pogaja s posameznimi državami, ne pa z bloki. Verjetno je, da so tudi Poljski v tem pogledu nekaj popustili in da se bodo zadovoljili s tem, da se Rusija sporazume istosčasno tudi z Romunijo, ki je vezana z vojaško pogodbo s Poljsko. Šele zdaj je postalo jasno, zakaj se je nedavno mudil v Bukarešti Pilsudski.

Značilno je, da je Litvinov v razgovorih s poljskim poslanikom Patkom izrazil željo, naj bi bila tudi francoska vlada informirana o poteku pogajanj, in nima nič proti temu, da ostane poljska

Carinska vojna med Anglijo in Francijo

Veliko nerazpoloženje v Franciji

London, 25. nov. AA. Nove carinske postavke so danes stopile v veljavo.

Pariz, 25. nov. V Parizu je povzročila uvedba novih carin na Angleškem veliko nevoljo proti angleški vladi. Tako na primer priobčuje »Journal des Debats« silno polemična izjava proti Angliji radi carin. List ugotavlja, da je uvedba tako visokih carin prekosila vse upe tudi najbolj konservativnih Angležev. Toda Anglija naj nikar ne pozabi, da živi tudi ona, bolj kakor vsaka druga država, od svojega izvoza. Angleška vlada naj vpoštevata, da je Francija eden najboljših odjemalcev angleškega blaga. V zadnjih devetih mesecih je Anglija izvozila blaga za 107.952.000 funtov šterlingov. Od tega blaga je kupila Francija nad 20 milijonov funtov, to se pravi, da gre iz Anglije 19% vsega izvoza v Francijo. Združene države so kupile komaj za 13 milijonov angleškega blaga in Argentina za 12 milijonov. Francija je prodala v tem času v Anglijo za 32 milijonov funtov šterlingov, to se pravi, da znaša prebitok v njen prid 12 milijonov. Toda trgovinska bilanca Združenih držav z Anglijo je za Anglijo pasivna kar za 61 mi-

lijonov. Teh 12 milijonov Angleži torej nikako ne morejo upravičeno očitati Francozom. Nič manj aktivna ni bilanca Nemčije. Anglija je prodala Nemčiji v teku zadnjih devetih mesecev blaga za 13 milijonov, med tem, ko ga je kupila za 45 milijonov funtov. List zaključuje: »Ali Angleži vsega tega ne vedo? Kaj poreče o tem poslanska zbornica? Ko gre za to, da se popravi trgovinska bilanca, bi morali Angleži povedati, proti komu je revizija predvsem naperjena. Nekoliko več iskrenosti bi ne škodovalo.«

Nenavadno oster ton tega lista, ki je sicer znan po svojih simpatijah napram angleškim konservativcem, odkriva silno razburjenje francoskih gospodarskih in političnih krogov radi carinske politike MacDonaldove vlade. Slišijo se že glasovi o represalijah, ki naj jih Francija izvede. Padanje funta na pariški borzi se že spravlja v to zvezo. Francija naj bi nadalje dvignila v Angliji naložen denar.

Amerika se ne čuti prizadeto

Washington, 25. nov. Z. Predsednik Hoover je sklenil, da USA ne bo izvršila nobenih represalij

proti novi britanski tarifi, in sicer iz razloga, ker je ameriški izvoz v Veliko Britanijo prizadet komaj z 1.6%.

Francija omeji izvoz iz Anglije

Pariz, 25. nov. ag. V gospodarskih krogih je zavladalo veliko ogorčenje proti novim angleškim carinam. Listi govorijo o tem, da se začne med Anglijo in Francijo gospodarska vojna ter zahtevajo vse mogoče sankcije in represalije. Trgovinski minister je že sklical strokovno anketo na posvetovanje. Zaenkrat pa hočejo na merodajnih mestih postopati še previdno ter so odklonili predlog, da bi se carina za angleško blago zvišala za 15 do 20%. Gotovo je, da bodo množino angleškega uvoza v Francijo strogo kontingentirali. Nova angleška carina se tiče predvsem mobilij, steklenih in porcelanskih predmetov, nožev, orodja, svilenih nogavic, radijskih aparatov, pisalnih strojev, namiznih prtov, plaščev, ženskih oblek, rokavic, linojeja, parfumov, kozmetičnih in toaletnih predmetov.

Gladovni pohod v Šleziji

Krvav rezultat: 9 mrtvih, 10 ranjenih

Praga, 25. nov. tg. V poslanski zbornici se je danes popoldne razširila vest, da je došlo do hudih spopadov med brezposelnimi delavci in orožništvom v Niederlindewiese pri Frydovu v Šleziji. V katerih je bilo ubitih šest brezposelnih delavcev, 14 pa ranjenih. Uradno poročilo o tem pravi: Danes popoldne so komunistični delavci v okraju Frydov ustavili delo in pripravili gladovni pohod v Frydov. Okrajni glavar v Frydovu je naročil orožništvu v Schützendorfu, naj demonstrante zadrži, da se prepreči večji spopadi. Orožništvo je nato delavce množice razpršilo, delavci pa so čez polja hoteli priti v Frydov, kar je orožništvo opazilo in demonstrante prehitelo. Sedaj so se demonstranti odločili, da poskusijo priti v Frydov skozi gozdove. Orožništvo jih je zopet prehitelo pri Niederlindewiese in jih ustavilo. Množica pa je napadla orožništvo s kamenjem, palicami, železnimi drogovi in s soljo. Pri tem je bil ranjen orožniški poveljnik, ki se je zgrudil in dal povelje, da orožništvo strelija. Orožništvo je oddalo salvo. Šest oseb je bilo

mrtvih, 10 do 12 ranjenih. Ranjena sta bila tudi dva orožnika.

Vest je v parlamentu napravila silen vtis in razburjenje. Neki nemški socialno demokratiški poslanec je protestiral proti postopanju orožništva, zahteval najstrožjo kazen in pa da se notranji minister takoj izjavi o dogodku. Prišlo je do hudega prepiranja med socialnimi demokrati in komunisti, ki so drug drugega dolžili, da izdajajo delavce. Ko je hotel govoriti poslanec Strihny, so začeli komunisti razbijati po klopih in zahtevali, da poročata o stvari ministrski predsednik in notranji minister. Bil je tako velik hrup, da je moral predsednik prekiniti sejo.

Praga, 25. nov. tg. Število smrtnih žrtev znaša četvet, ker sta dve osebi umrli med transportom v bolnišnico. Med mrtvimi je tudi 17 letno dekle in 60 letna ženska. Stanje ranjencev je povečini zelo nevarno. Vlada je odredila, da dogodek preišče parlamentarna preiskovalna komisija.

Nemški fašisti pripravljali drž. udar

Odkrita zarota hitlerijancev

Berlin, 25. nov. tg. Pruska vlada je prišla na sled pripravam narodne socialistične stranke, ki so hotele izvesti državni prevrat najprej na Hessenskem, kjer so pri volitvah 15. novembra dosegli nepričakovane velike uspehe. Eden izmed voditeljev narodnih socialistov je razkril načrte stranke policijskemu ravnatelju v Frankfurtu am Main, na kar so policijske oblasti izvršile hišne preiskave pri raznih voditeljih stranke, predvsem da ugotove, ali in koliko je državno vodstvo stranke narodnih socialistov pristalo na prevratne načrte. Vlada sumi, da se je pripravljala veleizdaja. Narodni socialisti so imeli načrt: Na Hessenskem so

hoteli izdati okle na narod, s katerim so hoteli uvesti diktaturo napadalnih oddelkov. Vsak upor bi se kaznoval s smrtjo. Obenem bi zagrozili s smrtno kaznijo tudi za celo vrsto drugih dejanj, posebno proti kršitvam zasilnih odredb, ki bi jih izdali napadalni oddelki. Preskrbo z živili so hoteli urediti z uradno delitvijo živil in prepovedati vsako svobodno prodajo življenjskih potrebščin. Uvedli bi karte za živila, ukinili privatno lastnino in obenem razglasili splošen moratorij. Z zasilnimi naredbami so hoteli uvesti splošno dolžnost dela. Zidje pa bi bili odvezani splošne dolžnosti dela, obenem pa tudi izključeni od dobivanja živil.

Brüning v stiski

Socialisti grozijo radi znižanja plač

Berlin, 25. nov. Radi napovedi novih zasilnih odredb, to je znižanja plač, preživlja vlada silno težke ure. Pričakovati je bilo, da bo napoved znižanja plač zadela predvsem na odpor socialne demokratske stranke, ki se smatra za predstavnico delavstva. Stranka namreč izgublja med delavstvom čedalje več pristašev, ki prehajajo h komunistom, češ, da socialna demokratska stranka preveč podpira »meščansko« vlado dr. Brüninga.

Danes se je sestal v Berlinu odbor Splošne strokovne delavske zveze, v kateri imajo premoč socialisti. Odbor je razpravljal o korakih, ki naj se store, da se prepreči nameravano znižanje plač in razveljavljenje skupnih pogodb. Sklepi odbora vlada med pogajanjmi stalno v stiku s Francijo. Po vsem tem je pač jasno, da so poljsko-ruska pogajanja predvsem priprava za sporazum med Moskvo in Parizom.

Vprašanje je seveda, ali bodo pogajanja uspela. Dejstvo je, da se kažejo boljševiki čedalje bolj spravljive. Kakor rečeno, ima ta spravljivost izvor v težkem gospodarskem položaju v Rusiji; le v tem nadzoru poleg tega tudi razlago za politično pomirjenje v sovjetski Rusiji in rusko strpnost v japonsko-kitajskem sporu. Zato ni mogoče izključiti možnosti vsaj delnega sporazuma med Rusijo in Poljsko kakor tudi med Rusijo in Francijo. Sporazum bi gotovo hudo zadel Nemčijo, ker bi za varoval poljske meje napram Rusiji in rešil Poljsko večnega strahu, da bi jo lahko napadli od dveh strani hkratu.

Privatna razorožitvena konferenca

Pariz, 25. nov. Z. Jutri in pojutrišnjem se bo vršil v Parizu pod predsedstvom lorda Cecilja in francoskega senatorja Honore de Jouvencela mednarodni kongres za proučevanje razorožitve, na katerem sodeluje 30 delegatov pacifističnih društev in organizacij iz vseh evropskih držav. Nemčijo bo zastopal baron Raubaen in predsednik nemške lige za Zvezo narodov Kelchhofer, Italijo senator Sialoja, Anglijo lord Cecil, Francijo pa Herriot in Painlevé. Na kongresu bodo torej zastopane sledeče države: USA, Italija, Bolgarija, Španija, Češkoslovaška, Poljska in Grčija.

Pizzardo potuje v Ameriko

Rim, 25. nov. Z. »Gionale d'Italia« piše, da je namestnik vatikanskega državnega tajnika Msgr. Pizzardo, ki je pred kratkim šel na svoj redni letni dopust, odpoval v Ameriko. V Ameriki mora izvršiti važno misijo, da pregleda vse škofije v severni Ameriki. S Pizzardom potuje tudi msgr. Spielmann. List nadalje prinaša vest, da so fašistični listi po znanem sporu med fašistično Italijo in Vatikanom težko napadali ta dva prelata ter jih imeli za največja nasprotnika in zanetilca antifašistične kampanije, katero je vodila Katoliška akcija.

Spanija išče posojilo v Franciji

Madrid, 25. nov. tg. Poslanska zbornica je sprejela načrt novega bančnega zakona, po katerem si pridruže država važno kontrolo nad bankami in daje finančnemu ministru na razpolago do 300 milijonov zlatih pezet v svrhu podpore valute. S tem zakonom se znatno omejuje neodvisnost emisijske banke, kar se pojasnjuje s tem, da je emisijska banka večkrat naravnost sabotirala primerne predloge za sanacijo. Čuje se, da so skoro že končana nova pogajanja s Francijo za novo posojilo.

Omejitev devizne trgovine v Italiji

Milan, 25. nov. tg. Devizna trgovina se v Italiji vedno bolj omejuje z novimi strogimi predpisi. Oficijne notacije na borzah se vršijo samo še za dolar in funt na podlagi omejenega oddajanja deviz po italijanski narodni banki. V prostem prometu pa se morajo tuje devize plačevati vedno znatno višje po vsakočasni pariteti z lito. Italijanska narodna banka, ki kontrolira promet z devizami, je dala bankam naročilo, naj plačajo za dolar v Italiji največ 19.40 lire, za ostale valute pa temu primerno vrednost, dočim je znašala večraj v New Yorku pariteta za dolar 19.44.

Za nove pogodbe z Nemčijo

Berlin, 25. nov. tg. Ker preferenčne pogodbe, sklenjene med Nemčijo in jugovzhodnimi evropskimi državami, niso stopile v veljavo radi ugovora nekaterih držav, s katerimi je Nemčija sklenila dogovore o največjih ugodnostih, je nemška vlada povabila Romunijo, Jugoslavijo in Madžarsko k novim pogajanjem. Pogajanja se bodo vršila med 4. in 14. decembrom v glavnih mestih imenovanih držav. Na nemško povabilo te države do sedaj še niso odgovorile.

Iz konzularne službe

Belgrad, 25. novembra. AA. Z ukazom Nj. Vel. kralja so bili na predlog zunanjega ministra s soglasjem predsednika ministrskega sveta premešteni:

Ilija Milikić, podkonzul 6. položajne skupine kraljevskega generalnega konzulata v Trstu, v znanje ministrstva kot tajnik 6. položajne skupine; Jakov Ljotić, tajnik 6. položajne skupine pisarne Nj. Vel. kralja, h kraljevskemu generalnemu konzulatu v Trstu kot podkonzul 6. položajne skupine.

Družina ali kaos

V odlokih in zakonikih iz let 1917 in 1918 je sovjetska vlada priznala kot edino zakonito obliko zakona civilni zakon. Proglasila je popolno pravno enakost obeh zakonov in odstranila vsako pravno razliko med zakonskimi in nezakonskimi otroci. Obenem je prepovedala adoptacijo otrok, češ, da nasprotuje načelom komunizma.

Danes je v Sovjetski Rusiji v veljavi zakonska postava iz leta 1926, ki je osvobodila razmerje med možem in ženo zunanjih zakonitih vezi. Člena 2. in 27. sta predvsem naperjena proti veri in veliki, da istine, ki potrjujejo sklenitev zakona po verskem obredu — odgovor staršev glede verskega pripadništva otrok — nimajo nobenega pravnega pomena. Člen 12 uraja tako imenovani »dejavski zakon«, ki je prost vsake formalnosti in temelji le na skupnem življenju, morebitnem skupnem gospodinjstvu (kar pa ni neobhodno potrebno), medsebojni podpori, skupni vzgoji otrok itd. V dokaz »dejavnega zakona« zadostuje izjava obeh prizadetih, da se smatrate za zakonca ali pa tudi le kaka pisarna izjava ali proti tretjim osebam izgovorjeno besedo itd. Seveda je »dejavski zakon« komajda po čem ločiti od svobodnega »ljubezenskega razmerja«. Kljub temu pozna sovjetsko pravo tožbo na priznanje »faktičnega zakona«. Pri tem niso redki slučajji, da dve ženi tožita taistega moža na priznanje zakona, ker pač z obema živi ali je vsaj z obema zapored živl.

Ločitev zakona je po sovjetski postavi neomejeno dopustna in do skrajnosti olajšana. Zakon se razdere na željo obeh zakoncev ali tudi le enega izmed obeh; v tem poslednjem slučaju se drugemu zakoncu pošlje enostavno prepis zapisnika o ločitvi. Zakoncem ali zakoncu, ki se hoče ločiti, izroči uradnik na civilnem uradu obrazec, da ga izpolni: ime, starost, poklic; ženska mora zapisati, če hoče po ločitvi nositi zopet svoje deklisklo ime in zakaj se hoče ločiti, a na to zadnje vprašanje odgovori le, če sama hoče. Izpolnjeni obrazec vrne stranka uradniku in ločitev je gotova. Vse postopanje traja največ 15 minut. Na taistem civilnem uradu opravi jo na en dan po 50 porok in 25 ločitev. Le če so otroci, je nekoliko več formalnosti.

Med zakonskimi ovirami navaja sovjetski zakon tudi nezadostno starost (pod 18 leti), umobolnost in bližnje sorodstvo. To ovire pa ne izključujejo »faktičnega zakona« in ker krvoskrbnost po sovjetskem kazenskem zakoniku ni kaznjivo, so krvoskrbnost ljubzenska razmerja v Sovjetski Rusiji zelo razširjena, kar je na podlagi posebnih testovnih študij ugotovil znani jurist Pavel Ljublinski. Ljublinski tudi izpričuje, da se javno mnenje nad takimi slučajji ogorčuje.

Kaka zanesljiva statistika o »faktičnih zakonih« v Rusiji je seveda prav tako nemogoča kakor med živalmi v naravi. Med visokošolskim dijaštvom je znatno število divjih zakonov in bežnih ljubzenskih razmerij brez vsake notranje vsebine, ugotavlja prof. Orsanski. To ima posebno tragične posledice za dekleta. Sovjetski znanstvenik Selman je ugotovil, da je sovjetska mladina brez vsake spolne morale, da se vdaja spolnemu nihilizmu, ki je ogrožuje plemensko higijeno. — Komunistična mladina raste v prepričanju, da je razmerje med spoloma zgolj fiziološko dogajanje brez vsake idealne vsebine. Odprava plodu je zakonito dovoljena in mladi ljudje se zanimajo le za tehnična sredstva, s katerimi se da preprečiti nosečnost in spolne bolezni.

Ta kaos je zgrozil celo komuniste same, saj so starejši med njimi zrasli se v čisto drugem ozračju. Buharin navaja besede samega Ljénina: »Dasi nisem nikak mraben asket, se mi tako zvano spolno življenje mladine, in mnogokrat tudi odraslenih, dostikrat zdi kakor neka zvrst navadne hotnišnice... Seveda jim je znana slavna teorija, da je v komunistični družbi zadostiti spolnemu nagonu tako isto, kakor spiti kozarec vode. Ta teorija o »kozarcu« vode je naši mladini zmešala pamet. Ta teorija je družbi sovražna.« — Na razpravi o zakonski postavi je komunist Solc toplo priporočal obvezno registracijo zakona, ker država drugače daje potubo za mnogoženstvo in ustvarja v zakonskem življenju kaos. Član centralnega izvršilnega odbora kmeti Platov je dejal, da se kmetstvo ljudstvo trdno drži cerkvenega zakona, ker zakon kmetu ni nikak igrača. Zastopnik Georgije Kuketilošvili je ostro ugovarjal proti prevelikemu olajšanju ločitev. Na 12. zasedanju vserskega centralnega izvršilnega odbora so kmetске žene plamenčee govorile za trdne zakonske vezi. Pasinkova je dejala: »Poim o zakonu je treba na kak način jasno opredeliti. Res je, da so postali danes razbrzdani tako moški kakor ženske. Nekateri moški imajo po 20 žena; z eno je živl en teden, z drugo dva itd. in vsaka ima od njega otroka. Za vzgojo otrok ni mogoče nič dobiti od njega — kože mu ni mogoče sneti! Tako se postavijo otroci enostavno na cesto. Odtod zanemarjeni otroci. Ti otroci nimajo nikogar, ki bi jih vzgajal in tako ostajajo na cesti.« — Sibirski zastopnica Šurupova je dejala: »Kaj pa se bri-gajo moški? Lahko se desetkrat oženijo, če hočejo. Ženske se človeku niti še toliko ne smilijo kakor otroci. Zaradi svojih očetov rastejo kakor psički brez doma.«

Vse to ni nič pomagalo, zakonski načrt je bil sprejet z vsemi radikalnimi določbami. Samo alim-mentl za otroke omejujejo pri moškem spolno razbrzdano, in teh se skušajo na vse načine otresti, če ni drugače z umorom; kakor ugotavlja znani sovjetski jurist Poznišev, so umori te vrste izredno številni. Najbolj so pri vsem tem prizadeti otroci. Še tragedijo sovjetske dece se je svetovna javnost obširno pečala.

Zapuščena deca je sovjetski vladi tudi zrasla čez glavo. Zato je v zakonih leta 1926 dovolila adop-tacijo. Justični komisar Kurski je tedaj to ute-meljil tako: »Dopušča adoptacijo, ki jo je prej-ljji zakonik prepovedoval, ker smo takrat mislili, da bo država sama v stanju vzdrževati in vzgajati osirotelo dečo. Življenje nam je pokazalo, da še nismo v položaju, da bi uredili državno skrb-stvo za vse zapuščene otroke brez izjeme.«

Življenje je prislilo sovjete še k nadalj-njim kompromisom v skrbstvu za dečo. Tako so leta 1926 sprejeli v zakon tudi določbe o indivi-dualnem varstvu in skrbstvu za otroke (do 14. leta) in mladostnike (od 14. do 18. leta), ki je oboje načelno brezplačno in pod državnim nad-zorstvom.

Sploh se je državna vzgoja otrok po zavodih silno slabo obnesla in vlada je začela otroke od-dajati v vzgojo posameznim kmetom in delavcem.

Kompromisni predlog ZN

Pariz, 25. nov. ž. Pogajanja, ki jih vodijo šla-ni Sveta Zveze narodov in predstavniki Kitajske in Japonske, niso mogla biti zaključena, ker vla-di v Tokiju in Nankinku nista odgovorili, da sprej-meta kompromisno formulo. Vprašanje odpoš-iljavke anketne komisije je v principu že rešeno, vendar pa je treba premagati še težkoče redigi-ranja resolucije, s katero bo Svet Zveze narodov opravičil z juridičnega stališča delo mednarodne anketne komisije v Mandžuriji. Trdi se, da je na-črt te resolucije že izdelan in da je japonska vla-da danes jutraj obvestila Zvezo narodov, da ta načrt sprejme, ter je potrebno samo še, da ga sprejme tudi Kitajska. Ta resolucija vsebuje tri važne principelne izjave:

1. da ima mandžursko vprašanje poseben značaj in da ga je treba zaradi tega na specijalen način reševati. Rešitev tega vprašanja je mogoča edinole med zainteresiranimi vladami, kot prvi pogoj pa je potrebno, da sta obe vladi popolno organizirani tako, da lahko prevzamejo popolno odgovornost za vse, kar sprejemata;

2. japonska akcija v Mandžuriji ne sme v nobenem slučaju predstavljati precedens, zaradi katerega bi se v kakršnikoli obliki mogle izzvati druge države, posebno pa še evropske pri reševa-nju nekaterih evropskih vprašanj.

3. Da ZN kategorično izjavi, da ne bo nikdar popustila, da pa bo odločno preprečila vsak poiz-kus katerekoli države, da bi okupirala teritorij kakšne druge države, ki je članica Zveze narodov.

Kakor se v dobro informiranih krogih zatra-juje, kitajska vlada za nobeno ceno ne sme sprejeti prve točke te resolucije, vendar pa kljub temu vlada prepričanje, da bo pod moralnim pritiskom Zveze narodov popustila ter da bo Zveza narodov na ta način rešena iz sedanje težke situacije.

Kitajska ne sprejme pogojev

Pariz, 25. nov. ž. Dozdej so ostala brez-uspešna vsa pogajanja, pripraviti kitajsko delega-cijo do tega, da bi sprejela kompromis, po katerem naj bi se poslala preiskovalna komisija v Mandžurijo. »Matine« poroča, da nove instrukcije, ki so bile dane kitajski delegaciji, zahtevajo, naj Svet Zveze narodov sklene odločne ukrepe, da se onemogoči vsakršna sovražnost s strani Japonske, da Japonci v 14 dneh dokončajo umik iz Mandžurije in da ne-vtrajni opazovalci kontrolirajo ta umik. Zastopnik Kitajske je samo zagotovil v razgovoru z genera-lom Dawesom, da bo te instrukcije svoje vlade sporočil v čim najbolj spravljivi obliki. Priporočil je, da mora kitajska vlada vsekakor dobiti zadol-ženje, ker se sicer ne bo mogla upirati zopetnemu porastu boljševiške in nacionalistične propagande na Kitajskem. V krogih Zveze narodov vlada pe-simizem, ker smatrajo te nove instrukcije za ulti-mativne. Kakor pišejo listi, se že misli na to, da bi se pogajanja kot brezuspešna prekinila z izjavo Sveta Zveze narodov, s katero naj se konflikt označi kot nerešljiv specialni primer zato, ker Ki-tajska ni organizirana država. Obenem pa se bo z izjavo ostro obsodilo vsako vojaško zasedanje tu-jeje ozemlja, pod katerokoli prevlezo, odnosno, da se na podlagi dogovora iz l. 1922 skliče v Washing-ton nova konferenca, na kateri bi imele poleg ameriške Združene države vodilno vlogo.

Pesimistični glasovi francoskih listov

Pariz, 25. nov. ž. Pariška izdaja »Chicago Tribune« pravi, da je večerajšnji in današnji dan najvažnejši v zgodovini Zveze narodov. Direktive, ki jih je enoči dobil kitajski delegat dr. Sze iz Nankinga, so delovale naravnost alarmantno. Splošno se misli, da so te direktive bile sestavljene in odposlane še preje, kakor pa je novi zuna-nji minister Wellington prevzel svoj resor. Če se predpostavi, da je nove instrukcije izdal novi mi-nister, ki je znan kot pristav mirnevo politike, po-tem bo nastala situacija, ki jo bo težko rešiti. letga mnenja je tudi »Matine«, ki pravi, da so iz-gledi na sporazum minimalni. V tem slučaju nima niti smela, da bi se v Mandžurijo pošiljal kak od-bor. »Echo de Paris« piše, da bo danes Briand od-krito sporočil kitajskemu delegatu dr. Szeu, da če bo nova vlada ostala pri svojih pogojih v zvezi z odpravljanjem preiskovalnega odbora v Mandžuriji, bo ostala sama z Japonsko brez pomoči ZN. Za Kitajsko bi bilo bolje, če se zadovolji s tak-im odborom, ki ga misli sestaviti in odposlati Zveza Narodov. V krogih ZN se opaža velika ne-skrbnost in vznemirjenje. Vodijo se še razprave v tej smeri, kako bi se Zveza narodov rešila iz te neugodne situacije. Mnogi mislijo, da bi bilo naj-bolje, če bi se zasedanje zaključilo.

Zagrebska vremenska napoved. Pretežno ob-lačno. Nestalno. Zmerno hladno.

Pri tem je pa slabo izbirala, ker ni vprašala po npravi kakovosti skrbnikov, in kmalu je bilo polno tožba zaradi zlostavljanja in stradanja otrok. O tem je poročala sama Krupskaja, Ljéninova vdova, v »Pravdi«.

Samo bežno budi omenjeno, da je komunizem družino tudi v najvišji meri politiziral in zastrupil razmerje med ženo in možem in med starši in otroci. Dovolj smo čitali, kako so se sinovi javno otrekali svojih očetov, ki z njimi niso bili enakega političnega mišljenja.

Kljub vsemu temu peklenkemu navalu proti družini je za zmagalo življenje, čegar najvažnejša celica je ravno družina. Sam justični komisar Kur-ski je ugotovil, da se sklepa na deželi še 80—90 odstotkov vseh zakonov ne pred civilnim uradom ali samo »faktično«, marveč v cerkvi, po ver-skem obredu. Še celo v komunističnih jedrih — Moskvi, Petrogradu in drugih velikih mestih, se sklepa 75 odstotkov vseh zakonov po cerkvenih predpisih.

Pomirjevalna akcija Zveze narodov se je izjalovila

Reševanje mandžurskega spora prevzame Washington

Kompromisni predlog ZN

„Gre za specielen slučaj“

Pariz, 25. nov. ž. »Petit Parisien« je mišljenja, da bi se Zveza narodov rešila iz neugodne situacije zaradi mandžurskega spora na ta način, da bi izja-vila, da so dogodki v Mandžuriji izredni in spe-cielen slučaj in da Zveza narodov edino lahko ob-

Velika japonska ofenziva

Novo čete odhajajo na bojišče

Moskva, 25. nov. ž. Iz Tokia poročajo, da so japonske čete, ki stražijo južnomandžursko železnico, začele generalno ofenzivo proti Kitajcem pri Hajčauu. Japonci imajo na razpolago mnogo vojnih letal. Japonska vojaška misija v Harbinu nič ne prikriva, da bodo Japonci zasedli Harbin in deloma tudi kitajsko železnico. Zastopnik japonske misije je izjavil vrhovnemu poveljniku belih gar-distov, da nameravajo Japonci ustanoviti obmejno državo na Daljnem vzhodu, pri čemer bodo beli gardisti igrali veliko vlogo.

London, 25. nov. ž. Pri kraju Šulihu v oko-lici Mukdena se je začela huda bitka med Kitajci in Japonci. Japonci prodirajo proti Činčovu, kjer se zbira 50.000 Kitajcev in ostanki Majeve vojske. Čankajšek je pazljivo zasledoval operacije zadnjih dni in se odločil, da bo nastopil sam. S prodiranjem Japoncev proti Činčovu je ogrožena železnica Peking—Mukden, katera je po veliki večini zgra-jena z angleškim kapitalom.

Peking, 25. nov. ž. Predsednik vlade in maršal

Romunski bankirji protestirajo

Vlada vztraja na svojem stališču

Belgrad, 25. nov. l. Iz Bukarešte javljajo, da se je dvignil velik protest proti zakonu, s katerim država prevzame od privatnih bank vse knjižbe na kmetaka posestva. Po vsej državi so najavljeni protestni shodi, katere organizirajo razni bančni zavodi. Zanimivo pri tem je, da agitacijo najbolj vršijo inozemske banke. Včeraj se je predstavila finančnemu ministru delegacija bankirjev, ki je v večeranih besedah predložila Argetoianu težke po-sledice vladnih ukrepov, ki bodo popolnoma uni-čile kredit Romunije v inozemstvu. Finančni mi-nister Argetoianu jim je odgovoril, da on tega ne smatra za laskanje, kajti ako inozemstvo nima več kreditnega zaupanja v romunsko državo kot tako, potem ga sploh nima v nobenega več in položaj je res skrajno nevaren. On pa je mnenja, da bo inozemstvo imelo tem večje zaupanje v Romunijo, če bo uspešno reševala kmeta, ki je poglavitni faktor romunske produkcije in romunskega narod-nega gospodarstva. Vlada je trdno odločena, da proti vsakemu, navzlic protestom, ta zakon strogo izvede.

Sluši se, da kmečka stranka, ne samo odobrava vladni predlog, ampak da pripravlja še svoj lastni

Razprava proti Totu in tovarišem

Belgrad, 25. nov. l. Danes se je nadaljevala obravnava proti dr. Totu in tovarišem. Zaslišan je bil največji krivec Miklavžič in njegova neporo-čena žena, kakor se izraža obtožba, misleč pri tem na Ivanko Železnik iz Ljubljane. Zaslišanje se je tikalo izključno priprav, ki so se vršile za eks-plozije peklenjskih strojev v banški palači in »Mla-di Jugoslavije« v Zagrebu. Miklavžič je oblikoval, kako je spravil peklenjski stroj v banško palačo. Prijavil se je kot zastopnik Zveze gostilničarjev ter v njihovem imenu izročil merodajnim osebam tozadevno prošnjo in pri tej priliki se je tudi izne-bil stroja, katerega je navel za 2 jutraj. Takoj po eksploziji se je sestel s tovariši, ter jim obrazložil, kako je izvršil svoj namen. Nato se je vsedel in napisal dolgo pismo Mariji Josipovič (dr. Perčecu) na Dunaj, »da je v najlepšem redu prejel vsa zdravila proti ženski bolezni (bombe, peklenjski stroji), ter da se je te dni rodilo dete moškega spola, in da sta zdrava mati in dete (namreč eks-plozija na banški upravi)«. Miklavžič ne tači, da pozna vse druge obtožbe, »koje je on više puta častio«. On je tudi položil stroj v prostore »Mla-de Jugoslavije«. Ivanka pravi, da je vse to res in da ji je on takoj sporočil, kakor hitro je izvršil svoj zločin. Ivanka Železnik je pri zasliševanju zelo ner-vozna in noče priznati, da je Miklavžičeva »nepo-ročena žena«. V nadaljnjih izjavah priznava Mi-klavžič tudi, da so peklenjski stroji prišli v Jugo-slavijo preko madžarske meje. Njegov pomočnik, sedaj že rajni Poropat, je nosil stroje v svojih hlačnicah, ter je Miklavžiča tudi učil, kako se z njimi najlažje postopa. Imeli so namen položiti takšne stroje tudi v palači okrajnega sodišča, toda se jim ni posrečilo. Poropata je imel zelo rad in sta bila skupaj na hrani 2 meseca. Razumljivo je, da sta se pri tej priliki o marsičem razgovarjala. Toda Miklavžič se ne spominja dosti, ker je bil mnogočrat pijan. Predsednik sodišča se je začu-dil, kako je mogel biti Miklavžič stalno pijan, ker

soja vojno akcijo, posebno pa še okupacijo po vo-jajstvu. »Petit Parisien« in drugi listi poročajo, da če Zveza narodov ne bo v stanju, da spravi man-džurski spor s površja, potem bodo najbrže Zdu-žene države sklicale novo konferenco, na kateri bodo sodelovale vse oblasti, ki so leta 1922 podpi-sale mandžursko pogodbo.

Cankajšek je imel velik govor pred nekaj tisoč dijakci, v katerem je izjavil, da je pripravljen boriti se do zadnjega moža proti Japoncem. Maršal Cankajšek bo skupno z generalom Majem vodil združeno kitajsko vojsko proti severu.

Peking, 25. nov. ž. Ves promet na progi Peking—Mukden je ustavljen in vlaki prevažajo samo še vojaštvo in hrano. Bitka zapadno od Mukdena se še nadaljuje v vsej strahoti. Dosedanji največji sovražnik generala Maja, general Cangi-haitin je izjavil, da se hoče tudi on boriti proti Japoncem in da bo z vso svojo vojsko napadel Čicikar.

Tokio, 25. nov. ž. Vlada je zapovedala svo-jemu delegatu pri Zvezi narodov ter poslaniku v Parizu, da opozori francosko vlado na okolnost, da Kitajska vlada zbira številno vojaštvo vzdolž velikega zidu. Japonska zahteva, da Kitajska umak-ne vse svoje čete, ki jih je zbrala, kar bo sicer Japonska nemudoma podvzela protiukrepe.

predlog, ki je mnogo bolj radikalen in zahteva anulacijo vseh vknjižb na kmečka posestva iz raz-loga, da so kmetje s plačevanjem previsokih ob-resli svoje dolgove že zdavnaj poravnali.

Audience na romunskem dvoru

Bukarešt, 25. nov. ž. »Cuventul« poroča, da je popolnoma sigurno, da bo šef kmečke stranke dr. Lupu postal zunanji minister v Jorgini vladi, ki bo v najkrajšem času temeljito rekonstruirana.

Bukarešt, 25. nov. ž. Predvečerašnjim je kralj Karol sprejel v daljšo avdienco maršala Prešana, prof. Jorgo, sina prof. Jorgo, finanč. ministra Argetoianus ter guvernerja Narodne banke Manoj-lescu. O tej avdijenci krožijo fantastične vesti. Jorgino glasilo »Neamul Romanescu« piše, da niso resnične vesti, da je vlada padla in da je Presan dobil mandat, da najde izhod iz sedanje krize. Jorgina vlada je močna in se ne bo umaknila vse do takrat, dokler ne bo izvršila obvez, ki jih je prevzela. Zanimivo je, da je bil včeraj popoldne maršal Presan ponovno sprejet v avdienco

se vsakokrat, kadar mu stavlja neugodna vpraša-nja, sklicuje na pijanost. Miklavžič je odgovoril, da je v resnici mnogočrat pil, čestokrat kar brez prestanka, tako da sploh ni mogel nič delati in so je moral zanašati na zaslužek svoje »neporočene žene«. Potem, ko je sodni dvor odklonil zahtevo Miklavžičevega zagovornika, da se naj predloži strokovno mnenje o dimenzijah peklenjskega stroja, je predsednik nadaljevanje razprave preložil na jutri.

Na Madžarskem po novem letu moratorij

Dunaj, 25. nov. ž. V zvezi z vestmi, ki se po-trjujejo, je gotovo, da se lahko pričakuje v Mad-jarski proglašitev moratorija, vendar pa ne pred novim letom. Iz merodajnih krogov se čuje, da bo moratorij obsegal vse državne in privatne dolgove, razen posojila, ki je garantirano od Zveze naro-dov, v katero vrsto se bo za odplačilo obresti re-zerviral potreben kapital.

Grčija zvišala carine

Atene, 25. nov. ž. Da bi uravnotežila trgo-vinsko bilanco, ki je precej pasivna, je predložila grška vlada parlamentu zakonski načrt za povišanje carinskega tarifa na blago, ki se uvaža iz onih držav, s katerimi Grčija nima trgovinskih po-godb. Carine bi se povišale za 10%.

Zborovanje krščanskih socialcev

Innsbruck, 25. nov. ž. Dne 9. decembra bo imela krščanska socialna stranka izreden shod, kateremu se pripisuje velika važnost, ker se bo na njem razpravljalo o bodočem stališču stranke nasproti vladi in nasproti legitimističnemu gibanju. Govori se, da bo pred shodom prišel v Innsbruck tudi dr. Seipel in bo konfiriral z vodstvom stranke.

V čolnu preho Atlantika

Hamburg, 25. novembra. AA. Po poročilu iz Newyorka je parnik »Almeda Star« našel aredi Atlantakega oceana čoln z enim samim poimkom. Na vprašanje, ali potrebuje pomoči, je prisrčno odgovoril, da potuje sam v Združene države. Vre-me je sedaj na Atlantskem oceanu nenavadno mir-no in lepo. Gre za bivšega oficirja nemške trgo-vinske mornarice Fritzja Englerja, ki vesla iz Liz-bone v navadnem platnenem čolnu preko Atlan-tskega oceana v Newyork.

Smrt romunskega letalca

Bukarešta, 25. novembra. AA. Znani romun-ski letalec poročnik Oculanu je strmoglavil s svo-jim letalom. Nesreča se je zgodila na vojaškem le-tališču Pipera blizu Bukarešte. Letalo je padlo iz višine 150 metrov in se razbilo. Letalec je pri tem našel smrt.

Dunajska vremenska napoved. Polagoma se bo razjasnilo. Temperatura se bo od vzhodne stra-ni polagoma znižala.

10.000 Slovencev prosi za duhovnika!

Ljubljana, 25. nov.

Prejeli smo naslednjo prošnjo, ki jo najprisrčneje priporočamo. Prošnja se glasi:

Kateri gg. duhovnikov bi se hotel za Božič žrtvovati in iti v Južno Srbijo med

naše slovenske rudarje.

G. župnik iz Niša prosi za božjo voljo, da bi prišla za božič dva, da bi ubogi rudarji imeli vsaj za božič sv. mašo.

Samo v župniji Niš je blizu 10.000 naših ljudi. Družba Sv. Rafaela.

Glas slovenskega rudarja v Srbiji

Bagovina, 22. novembra.

Hočem Vam napisati o vsakdanjem tukajšnjem življenju. Slovenskih časopisov in knjig je tukaj zelo malo. Tudi prebivalstvo, večinoma kmet-skega stanu, malo bere. Nas Slovencev pa je malo, ki se zanimamo za kaj takega. Večina zabav je pri kozarcu vina. Zabav ne vidijo, le včasih doma-čini zaplešejo staro »kolo«. Ne poznamo nedelje, da bi šel človek k sv. maši, ker sploh kršćanske cerkve tukaj ni, kakor tudi domačini ne vidijo božjega hrana, čeprav niso naše vere. Praznujejo kar sami od sebe, en dan za grom, drugi dan za živino in še marsikaj sličnega, tako da jih človek ne more razumeti. Kar se tiče svetovne krize, je tudi do nas prišla ta zver.

Do sedaj smo še vedno dobro izhajali. Delali smo po štiri dni v tednu. Samo to je hud udarec za delavstvo, da ni plače po 3 do 4 mesece. Redukcij tukaj ne poznamo. Če v rudniku ni dela, pošljejo vse domačine, ki so večinoma kmetje, na začasn dopust. Nas tujecev pa se ne dotaknejo. To je hvalevredno od našega g. šefa Milan Savič in

sinovi. Zaslužimo še vedno primerno od 40 do 70 dinarjev. Tudi draginja je tukaj prilično visoka.

Tukajšnji domačini so nekaki »Vlahi« ali pa Romuni, bolj ošabni in ponosni. Nam tujcem pravi-jo, da smo »barabe«. To pomeni pri njih, da ni-mamo ne matere ne očeta, zato se klatimo po svetu. Ampak oni so v resnici zelo nekulturni in neizobraženi. Nosijo se prav smešno. Imajo modo, katero so uporabljali pred 400 leti. Pozimi pa so kakor kakšni medvedje. Za kmetijstvo se malo za-nimajo, nič ne gnojijo zemlje. Srečo imajo, da jim narava daje, čeprav ne v obilici. Skromni so zelo in slabo jedo. Gorke jedi uživajo samo na kakšno njihovo slavo, ki jo včasih priredijo. Sicer niso prav dobri delavci.

Hotel sem Vam s tem pojasniti življenje slo-venških rudarjev v Srbiji. Mnogi, ki so bili vajeni doma piti vino, pridejo tukaj v pogubo, če ne obr-nejo glavo na bolje. Na cerkev bodo počasi pozabi-li, če se ne bo kaj zboljšalo, da bo človek lahko prišel med veselo in izobraženo ljudstvo in zopet prišel kršćansko živeti in delati.

Zemljiška knjiga - zrcalo krize

Ljubljana, 25. nov.

Zemljiška knjiga ljubljanskega okrajnega so-dišča, ki sedaj po novem zakonu združuje mesto in okolico s 87 katastralnimi občinami, nudi za-lostno, skoraj obupno aliko sedanjega težkega go-spodarskega položaja. Doslej je bilo pri zemljiški knjigi podanih že 6634 vlog, ki zahtevajo razne zemljiškoknjižne transakcije, v prvi vrsti vključbe raznih, prav velikih posojil, od katerih nekatera dosega do 1 milijon Din. Poleg posojil je prav mnogo prisilnih vključb raznih terjatev in na draž-bo je že prišlo prav veliko posestev. Zadnji čas so vključbe posojil nekoliko zastale, toda sedaj se znova pojavljajo.

V začetku leta niso bile posojilne vključbe tako mnogostevilne, toda pozneje so se naglo mno-

žile. So poletni meseci, ko je bilo vkljuženih do 20 in še več milijonov posojil, kreditov in sodno izvršljivih terjatev. Do konca oktobra je bilo, če le površno pregledamo zbirko listin, nad 150 mi-lijonov Din vkljuženih na razna mestna zemljišča in okoličanska posestva.

Težka bremena tarejo našega kmeta, poso-ji la iščejo doslej še trdni posestniki. Z velikimi težavami se bore obrtniki, podjetniki in trgovci, ki so lastniki zemljišč in hiš. Mnogo je bilo vklju-ženih davčnih zaostankov, skoraj do 1 milijona, dalje so bili na posestva okoličanskih obrtnikov in mestnih podjetnikov vključeni zastali prispevki OUZD. Zemljiška knjiga pa je tudi pravo zrcalo o živahnosti letošnje gradbene sezone, zlasti mesto in bližnja okolica sta rabila milijonska posojila za gradnjo hiš in drugih poslopij.

Pot iz krize

Spomenica kmetijskega odbora v Murški Soboti

Murska Sobota, 24. novembra.

Na zadnjem zasedanju je okrajni kmetijski odbor veliko pozornost posvečal gospodarski krizi. Na najvišje mesto je poslal spomenico, v kateri prosi za nujno pomoč. V spomenici se zavzema za sledeče zadeve:

1. Zniža naj se odnoso odpravi trošarina na doma pridelane in povžite naravne pijače.
2. Odpravi naj se špekulacija in prekupčevanje s kmetijskimi pridelki in podpira naj se za-družništvo za vnovčevanje kmetijskih pridelkov.
3. Podpira naj se prizadevanje Kmetijske družbe za uvedbo lombarda kmetijskih pridelkov.
4. Izvede naj se ravnavanje med cenami, po katerih kmet prodaja pridelke in po katerih po-sredniki prodajajo živila.

Občni zbor

Jugoslovanske Kmetke zveze

se vrši na dan sv. Miklavža v nedeljo 6. dec. ob 10 dop. v dvorani hotela Union v Ljubljani.

Običajni dnevni red. Vrh tega govorniki:

1. Profesor Anton Sušnik: Kmet in gospodar-ska politika.
2. Dr. Valenčič: Vnovčevanje živine in kmetij-skih pridelkov.

Kmetiel Pridite v obilnem številu! Pokažite svojo kmetisko zavest in kmetisko skupnost! Pri-dite vsi, da v današnjih težkih časih glasno in odločno povemo želje in zahteve kmetijskega stanu!

Kmetiska zveza zastopa koristi kmetijskega stanu!

TAJNISTVO JKZ.

5. Znižajo naj se cene industrijskim izdelkom.
6. Odpravi naj se carina na kmetijske po-trebščine.
7. Pomaga naj se po naravnih neizodah pri-zadetim kmetovalcem.
8. Brezobrestno posojilo se naj da kmetom, ki so obubožali brez lastne krivde.
9. Ustanove se naj kmetijske zbornice.
10. Kuluk se naj izvaja le na občinskih potih, na banovinskih cestah pa se ga naj rešijo revni kmetje.
11. Znižajo naj se obrestne mere.
12. Monopolna prodaja žita za reveže naj ne velja.
13. Izdatneje naj se podpira naprava umetnih gnojšč.
14. Izvede naj se zavarovanje proti neizgodam.
15. Sorazmerno s padcem cen pridelkov se naj zniža količina čistega katastrskega donosa.
16. Ciganom se naj omogoči stalna naselitev.
17. Znižajo naj se plače celina, a zopet vse novele vežejo roman. Tudi drugi je v novelah »Iz bosanske romantike« zajemal iz tipičnih strani Bosancev, vendar bolj folkloristično kakor umei-niško...

18. Za industrijsko in obrtno delavstvo se naj vpelje 8 urni delavnik.
19. Poročene žene se naj odpustijo iz javnih služb.

Spomenica vsebuje vse, kar nas v sedanjih časih najbolj teži in želeli je le to, da najde na najvišjem mestu razumevanje, tem bolj ker je po-moč nujno potrebna.

Vstopnice za letošnji časnikarski koncert bodo od danes do torka v predprodaji v Matični knjigarni na Kongresnem trgu

»Biblioteke slav. pisaca«.

Knjige »Hrvatske Matice«, ki bodo prihodnji teden dotiskane, so prav bogate. Leposlovje sta dala muslimana Alija Nametak in Šemsudin Sa-radžić. Prvi je v novelah »Bajram žrtava« vzel bo-sansko življenje in ga skozi umetniško prizmo prelil. Vsaka novela je za sebe celina, a zopet vse novele vežejo roman. Tudi drugi je v novelah »Iz bosanske romantike« zajemal iz tipičnih strani Bosancev, vendar bolj folkloristično kakor umei-niško...

V spomin 50 letnice smrti Avgusta Senoa je H. M. izdala »Seljačko buno«, ki po svoji opremi, tisku, papirju odgovarja namenu. Ilustriral jo je Vl. Kirin. — J. Benešić je prevel 2. del Reymont-ovih »Kmetov« — »Zimo«. — Za 400 letnico smrti Petra Kružiča, kapetana in kneza mesta Klisa je M. Perojević napisal o njem knjigo, ki razodeva takratno kulturno življenje Hrvatov. Pisana je ese-jistično, vendar strogo zgodovinsko. — Dr. Artur Gavazzi je v družbi s F. Lukasom napisal Severno Evropo« (Norveška, Švedska, Finska, Knola in Svalbard), katero ilustrirajo premmno slike, ki so knjigi dodane, v gospodarskem, geološkem in etno-grafskem oziru. Tudi zemlje, karto ima. V nasled-njih letih misli avtorja vso Evropo obdelati in izdati. — Hrvatsko kolo, XII. je sprejelo vse hrv. umetnike, poznane in manj poznane z leposlovjem, kritikami, knjižnimi esei, zapiski... a ene same besede ni o Slovincih, čeprav bi se moglo omeniti 60-letnico Finžgarjevo in e kaj drugega... Pa kakor sem videl, ni krivda le na hrvatski strani, tudi pri nas je. Dr. Jelačić mi je pripovedoval o poskusih zbližanja s Slov. Matice ob priliki dr. Lončarjevega obiska. Javljali bi si medsebojno literarne novosti; v letne almanah bi si med-sebojno pošiljali prispevke, literarne in zgodovinske literarne ali si vsaj dajali inicijativo, da se kak kulturni dogodek ne pozabi. Pa vse je bil udarec po vodi...

Mislím, da vse preveč molčimo o veličini svojih kulturnih vrednot, preskromni smo, v zad-

Lepo čisto in vendar dobro ohranjeno perilo - zato kar z Gazelo!

TERPENTINOVO MILO

GAZELA

pere zares čisto

Nova tolpa mladoletnih vlomilcev

Zrtve kinov in šundromanov

Ljubljana, 25. novembra.

Komaj je policija spravila na varno vlomil-sko tolpo devetih 14—20 letnih fantičev, kar je vzbudilo splošno pozornost javnosti, ki je s tem spoznala drastičen slučaj, kako daleč je že zašel del naše zavedene mladine, že je policija izse-dila še drugo tolpo prav tako mladih in prav tako ali pa še bolj drznih fantičev. Z aretacijo te tolpe so obenem pojasnjeni tudi mnogi številni vlom-i, o katerih je bil vsak prepričan, da so jih v Ljub-ljani izvršili stari in izkušeni vlomilci, v resnici pa so te vleme izvršili prav mladi zločinci, od ka-terih še nobenemu ne rastejo brke pod nosom. Je to zopet nov memento naši javnosti, ki da mnogo misliti, kam zavaja mladino film.

Skupno je dosedaj aretiranih šest fantičev,

ki so dolgo ropali, kradli in vlamljali po Ljubljani. Svoje delo so mogli neovirano vršiti, ker jih nihče ni sumil takega početja in jim je tudi zato bilo zelo težavno priti na sled. Policija danes sicer ni hotela še izdati tajnosti preiskave, ki še ni zaklju-čena. Vendar je gotovo, da so prišli na dan na-ravnost strahotne stvari o moralni pokvarjenosti naše mladine. Kakor čujemo, jim je policija že do-sejad dokazala nad 20, da celo do 30 vlomov in večjih tatvin. Mladi fantiči pa so izkupiček zaprav-ljali, pač tako, kakor je to delala prejšnja tolpa, za kino, za slaščice, za cigarete in za kupovanje kriminalnih romanov.

Podrobnosti o preiskavi bomo še priobčili, čeprav bi radi, da sploh ne bi imeli te neprijetne poročevalske dolžnosti, pisati o zločinih mladolet-nih pokvarjencev.

11letni vijolinist

Miran Viher

gojenec g. Karla Sancina, ravnatelja v Celju, ki bo nastopil na časnikarskem koncertu dne 1. de-cembra in izvajal E. Griegovu sonato v G duru. Več o malem umetniku smo pisali v torkovi šte-vilki »Slovenec«.

Preprečeni vlom-i na Ježici

Mnogo razburjenja je v teh dneh povzročila govorica o poskušanih vlomih, ki se zadnje dni po-navljajo v raznih vaseh naše občine. Ljudje so radi teh govorice, ki so deloma upravičene, vsi v strahu, kdaj bodo vlomilci poskušali vdreti tudi k njim. Kaj je torej s temi vlemi?

Ljudje govorijo o štirih vlomih, ki naj bi jih bili neznani vlomilci poskušali izvesti v noči od nedelje na ponedeljek. Dejansko je dognano, da sta dva znana moža poskušala vlomiti v nedeljo zvečer ob 11 pri Francu Vavpotiču na Ježici. Zena Vavpotičeva je slišala neko šepetanje pred hišo, ki je trajalo nenavadno dolgo ter se je potem spet ponovilo. Tudi je videla, kako sta dva moška sred-nje velikosti, oba v suknjah in klobukih, hodila okrog hiše. Kakor v neki slutnji je vstala ter sto-pila v vežo, kjer je zaklenila vrata, ki vodijo iz veže v klet. Potem se za sumljiva neznanca ni dalje brigala.

Zjutraj pa je Vavpotičevim povedal Grabec Martin, kako je ponoči prepelil vlomilca z vrta,

kjer sta hotela vdreti v Vavpotičevo hišo skozi vrata, ki vodijo z vrta v klet. Grabec se je vračal iz Ljubljane mimo Vavpotičeve hiše. Ko je videl, da nekdo brska okrog vrat v vrta, je mislil, da je pač hišni gospodar. Zato je še pozdravil: »Dober večer, Francelj!« Ko ni bilo odziva, je obstal ter zavpil nad neznanec: »Kaj pa delate?« Tisti hip je neznanec skočil od vrat ter se ročno pognal sko-zi vrtno ograjo na polje in proti Savi. Grabec je seveda takrat tudi zbežal, videl pa je še, kako se je iz teme izmuzel še drugi neznanec ter zbežal v nasprotno smer.

Isto noč so potem vlomilci poskušali svojo srečo še v šoli na Ježici. V poslopje so vdrl skozi straniščno okno. Toda tudi tu se jim vlom ni po-srečil, ker so naleteli na ovire.

Menda so isto noč skušali vlomiti tudi pri zavarovalnem uradniku Okičiju v Malivasi ter pri »Urbančuk« v Stožicah, toda vesti o teh vlomih, ki krožijo po Ježici in Stožicah, so močno pretirane. O teh zadevah zdaj pridno poizveduje orožništvo in bo najbrž že v prihodnjih dneh jasno, kdo sta bila tista, ki jih je žena Vavpotičeva videla ob svoji hiši ter jih spoznala.

Prejšnji teden je bilo vlomljeno tudi v Sto-žicah pri »Ukeu«, kjer so vlomilci že iztrgali iz okna železne rešetke, potem pa so bili prepodeni.

V Berlinu ob ves zaslužek

Murska Sobota, 24. novembra.

Sezonski delavec Jerič Mihael se je vračal iz Nemčije domov. Spotoma pa je po nesreči prišel ob ves zaslužek.

Jerič se je v Berlinu ustavil. Pri sebi je imel svoj zaslužek in denar, ki sta mu ga izročili v var-stvo dve delavki, skupaj 424 Rm (5400 Din). De-nar je hotel v Berlinu izmenjati. Pri tem je na-letel na dva agenta. Ko jima je vso zadevo poja-snil, sta mu obljubila, da vse sama uredita. Nato sta ga zavlekla v neko gostilno. Zafeli so piti, do-klar se Jerič ni upijal. Brezvestneža sta mu nato odvzela ves denar in odšla.

Ko se je revež streznil, za agentoma ni bilo ne duha ne sluha. Ko je hotel plačati, pa je s stra-hom opazil, da je tudi denar brez sledu izginil. Zadevo je prijavil policiji. Ali so brezvestna lo-pova izsledili, zaenkrat ni znano.

Po nesrečnem naključju so pač trije ljudje prišli ob denar, ki so ga skozi mesece s težkim de-lom služili in bi bil doma v sedanjih težkih časih krvavo potreben.

Smlednik

Smledniško gasilno društvo se že delj časa trudi, da spravi skupaj denar za motorno brigalo-no ter se je v ta namen obrnilo s prošnjo na vse večje denarne zavode in zavarovalnice. Kot prva in do sedaj edina se je oglasila Vzajemna zavarovalnica v Ljubljani in nam nakazala 500 Din ter ji tem potom izrekamo zahvalo, želeč da bi imela obilo posnemalec. — Odbor.

Kulturni obzornik

Kulturne novosti iz Zagreba

Izmed dram. predstav toletnega repertoarja, ki sloni na tako številnih domačih delih, kakor se doslej še ni zgodilo (Ivakić: Vrzino kolo; Mlade-novič: Strah od vernosti; Begović: Bez trečjega), je zadnja premiera P. Preradovića »Razumijemo li se« zrasla po umetniški vrednosti nad vse dose-danje. Pisatelj stavi most med tri generacije (vsaka je s svojimi gledanji, zahtevami, dejanji) in od-kriva, koliko se te generacije, otroci različnih dob, morejo duševno med seboj vezati. S polno verjet-nostjo jih osvetli z vsemi dobrimi in zlemi dedi-ščinami dobe; posebno močno je izražena psiholo-gija sodobne mladine, ki hoče emancipacije od vo-diteljev v polnem obsegu. Komad, ki je določen za dunajsko Burgtheater, je bil v Zagrebu proiz-veden in prejel polno priznanje od publike in kri-tikov.

Zagrebski kritik Maraković pripravlja ciklus književnih predavanj in to o vidnejših svetovnih pisateljih in knjigah s sodobno tehniko in sodobni-mi problemi. Te dni pride na vrsto Virg. Woolf (Mrs. Dalloway), slede: Rosamond Lehmann (Nota muzike), Pilijnjak (Volga utječe u Kaspisko more), Werfel... Vsekakor omembe vredno. Kaj ne bi »Prosvetna zveza« vključila med svoja kulturna predavanja še te vrste predavanja, če že Ljudska univerza molči...

Zadnja številka »Socialne misli« prinaša čla-nek: Cerkenik in neki slov. književnici danas« (Sav. M. Štedimlja), ki govori o slovenskih lite-ratih takozv. četrtrega stanu, Seliskarju, Klopčiču, Kreftu in Cerkeniku, ki da so »za naše prilike na jednoj zavidnoj visini...« Posebej se vstavi na Cerkenikovih delih (to njegovi Prostitutki Zoš-iavlja, da io tiska založba »Logos« kot 2 zvezek

njo vrsto se postavljamo. (Tega nas je naučil nad-tisločetni jarem). In še takrat, ko nas kdo od ve-likih opozori na visoko vrednost Cankarja, Zu-pančiča... majemo z glavo: saj to ni mogoče med nami. Zmotili so se. — Seveda se potem premalo sliši o nas, ker vsak le svoje nosi na trg; redki so, ki odkrivajo tuje...

Vsaj pred domačini bi morali odgniti za-veso, da bi videli v delavnico naših velikih, ki so umrli in teh, ki še živijo. Da ne bi bilo nikogar več med nami, ki bi trdili, da Slovinci nimamo ne zgodovine ne literature ne jezika...

Vse zgoraj omenjene knjige bo M. H. prl-hodnji teden vzel iz tiskarne.

H. M. pa ima še »Malo biblioteko«, ki bo izdajala krajša dela iz vseh področij. Kot prva knjiga bo prišla Cihlar Nehajeva (to leto umrl) »Stogodišnjica hrv. preporoda«. Vsake tri mesece po ena knjiga. — Tej ob strani stoji »Zabavnik Matice Hrvatske«, ki je mislil dati kot prvi zvezek Mile Budakovo »Raspesce«, pa ga je cenzor črtal... Pripravljajo se drugi zvezki: Ladislav Zimbek: »Sin ove zemlje«, dalje Matko Milin: »Moji prijati Smiljan«; Mara Ivančan: »Neudata pravda«.

»Matica Hrvatska« pridno dela. »Hrvatska Prosvjeta« tiska roman Stele Jur-kičeve: »Petnajst tornjeva« (iz samostanskega živ-ljenja).

Kakor smo težko čakali »Hrvatske književ-nosti«, ki jo je izdala »Jeronimska družba«, da nam najmlajše literate razporedi v svoje struje, da nam književno življenje pokaže v široki črti, gledamo naravnost, brez očal, tako smo se v knjigi zmotili. Zakaj slika je motna. Nebistvena imena motijo celoto. Pisatelji so samo imenoma naštet, s komaj slišnim povdankom; niso ločeni dobri od slabih; a kar daje knjigi neresen žig literarne zgodovine, je da so v knjigi vneseni kot literati ljudje, ki jih nobena knjiga te vrste ne bo imenovala, ker v literaturi nič ne pomenijo...

Ima na sicer Ujević len jezik, bistro oko za

razvoj epoh in mogel bi kdaj, ko bo stresel s sebe nebiestnost, prav dobro literarno zgodovino na-pisati. Lojze Golobič.

Koncert mladinskega pevskega zbora iz Trbovelj

Celje, 23. novembra.

V nedeljo 22. t. m. so prišli v Celje trboveljski slavčki, da tudi nam Celjanom dajo okusiti svoje veselje, edino veselje morda, ki ga imajo ti otroci, zrasli v bedi in trpljenju, v dobi hiperindustriali-zacije. Na postaji jih je pozdravil v imenu učiteljskega društva g. Požgančnik, v imenu celjske javnosti pa g. prof. Pavlič. Neutrudljivi pevci so se ta dan dvakrat povzpeli na oder Ljudskega doma. Pred-poldne ob pol 12 so povabili na koncert svoje tovariše, celjsko šolsko mladino, ki se je prijateljskemu klicu tudi odzvala v obilnem številu ter napolnila veliko dvorano Ljud. doma do zadnjega kotička. Po končanem koncertu se je gosp. prof. Pavlič zahvalil mladim pevcom ter pozval celjsko deco, naj se ravna po vzgledu teh rudarskih otrok in naj gredo prihodnje leto pokazat v Trbovlje, kaj da so se naučili pri svojih tovariših, poziv, ki je zbudil med trboveljsko mladino veliko navdu-šenje. — Popoldne ob pol 5 se je vršil drugi kon-cert mladinskega zbora za ostale Celjane, ki je bil tudi dobro obiskan. Ob začetku je pozdravil trboveljsko mladino s svojo pesmijo delavski pev-ski zbor »Svoboda« pod vodstvom gosp. učitelja Preglja, zakar so se otroci revanžirali in zapeli pri pesmi: »Kdo na svetu najlepše živi? kot 4. kitico »Pregelj na svetu najlepše živi... se vsede za mizo, pa poje lepo.« Ob koncu koncerta se je za-hvalil g. katehet Rataj iz Trbovelj vsem, ki so posebej pa še Ljudski posojilnici in njenemu na-čelniku g. prof. Cestniku, ker so dobili dvorano brezplačno na razpolago. — Glede koncerta sa-mega ne bomo veliko kritizirali, ker je bilo kritik v naših dnevnikih o zboru že dosti objavljenih. Reči moramo samo to, da so zapeli mnogo bolje,

Dnevna kronika

Radi goljufije 3 in pol leta robije

Novo mesto, 25. nov.

Vsem Novomeščanom in okoličanom je znan Ljudevit Čop, zastopnik trdke šivalnih strojev »Veste« v Ljubljani, katere lastnik je g. Malnar Ivan. Čop je star 27 let in je doma iz Vrbovekega na Hrvaškem. Kot trgovec in zastopnik omenjene trdke je v Novem mestu vodil tudi podružnico trdke in prodajal šivalne stroje »Veste« po vsem Dolenjskem od 1. jan. do decembra leta 1930. Provizije je imel 15%. Meseca decembra pa je g. Malnar Čopu službo odpovedal. Čop bi bil moral tedaj oddati lastniku vse neprodane stroje, česar pa ni storil, pač pa je še nadalje tja do konca marca t. l. prodajal trdke šivalne stroje. V vsem tem času je sicer trdki oddal od prodanega blaga, ki ga je protipogodbno kasiral, neke zneke, vendar pa Din 15.473,60 premalo. Čop bi bil moral kupcem izročiti čekovne nakaznice, glaseče se na trdke Josip Baurerle i sin Karlovec v plačilo, kasirati pa je bil upravičen le predplačila do višine 15% od prodajne cene. Poleg vsega tega je prodal od strojev, ki jih je imel v komisiji dne 15. dec. 1930 Francu Skubcu v Potoku, dva šivalna stroja »Veste« za Din 5.000, čeprav je bila prodajna cena Din 7.000, od katere je bil upravičen kasirati le svojo 15% provizijo in neki za gosp. Malnarja plačani dolg. On pa tega ni storil, pač pa je vse denar kasiral in s tem napravil trdki škodo 5.650 Din. En stroj je prodal v Sent Rupertu Fralihu Francu za Din 1.999, katerega prodajna cena je bila Din 2.690. Tu je trdka zopet izgubila Din 2.286. Lastnica lokala, v katerem je bilo zastopstvo nastanjeno, g. Mariji Hladnikovi v Novem mestu, je Čop zastavil za dolg, ki ga je imel za uporabo lokala, stroj, ki je bil v prodajni ceni vreden Din 2.500, v netto iznos Din 2.975. Istotako je zastavil lanko leto hotelirki g. Mariji Zupanovi, stroj vreden Din 3.360 v netto iznos Din 2.855. G. Petretu, trgovcu v Straži, je prodal stroj za Din 2.855, čeprav je bil vreden Din 3.360. V Golenici je istotako prodal posestniku štanfili šivalni stroj, ki je imel prodajno ceno Din 2.734 za Din 2.323. Z izkupičkom je kril neki dolg v

znesku Din 1.634, ki ga je napravil potnik gosp. Malnarja, I. Jandriša na njegov račun, ostanek pa je porabil zase.

Ko se je v četrtek, dne 24. t. m. vsled teh deliktov moral zagovarjati pred tujakšnim okrožnim sodiščem, se je tej razpravi priključila še druga obtožnica, ki jo je zoper Čopa dvignilo drž. tožilstvo, katere navaja, da se je obtoženeц obratoma pečal s prevarami v namenu, pridobiti si tako protipravno imovinsko korist. — V gostilni Košak v Novem mestu je ostal dolžan na hrani in na stanovanju 455,75 Din. V Zgornjem Zabukovju je letos v avgustu vzel Antonu Debevcu kolo vredno nad 1000 Din, ki je bilo last Jožeta Stariča, čes, da mora kolo odvzeti kot zastopnik trdke Baurerle i sin, ker niso bili obroki redno plačevani. V Česnjici je na zvit način izvalil 250 Din s prevezo, da ga bo sicer trdka »Vesta« tožila za znesek 400 Din. Istotam je izvalil 250 Din od Zagarja Jožeta, čes, da mu bo dobavil harmoniko znamke »Homokord«. S prevezo, čes, da je on lastnik trdke »Prevendar Aurela« iz Zagreba, je pos, Bradaču v Toplicah izvalil znesek 2.199 Din.

Obtoženec priznava k prvi obtožnici, da je bil res upravičen kot potnik imenovane trdke prejmati 15% provizijo od prodanih šivalnih strojev, kakor tudi, da je navedenim osebam prodal in zastavil stroje. Zanka pa vsako krivdo, čes, da je bil od gosp. Malnarja pooblaščen inkasirati od kupcev celo kupnino. Zagovarja se, da je z denarjem, ki ga je prejel, kril le stroške, ki so bili združeni z raznimi službenimi posli, ki jih je za trdke vršil. G. Malnar pa je izpovedal vse ravno nasprotno in pravi, da obtoženec po dogovoru ni bil nikoli upravičen kasirati kaj več kot samo svojo provizijo. Tudi v drugi obtožnici zanika obtoženec vso krivdo in se zagovarja, da je imel najlepši namen vse plačati, kakor tudi Zagarju dobaviti harmoniko in trdi, da je bil v ostalih slučajih upravičen postopati tako kakor je. Po zaslišanju priča je senat, kateremu je predsedoval g. s. o. s. Kuder, obsodil obtoženca po daljšem posvetovanju na 3 in pol leta robije in izgubo častnih pravic za dobo 5 let.

Brezsrajčnik v »Slovenskem narodu«

Nekdo, ki se podpisuje za »Ahasver«, kj bi si pravilne nadel ime brezsrajčnik, pripoveduje v »Slovenskem narodu«, kjer se običajno odlaga gotova vrsta ljudi — ginljivo storočje, kaj je videl in slišal v nedeljo v cerkvi v Lomu nad Trzicem. Pravi, da je radi petja stopil v cerkev, potem pa je še slišal del pridige, ki je bila takšna, da »zaslužiti, da se ohrani potomcem, da bodo vedeli, kakšnih nazorov so bili gospodje v 20. stoletju in kako so jih vtepal ljudem v glavo.« Že gospod sam mu ni bil všeč. Bil je »srednje postave, srepega pogleda in ostrih potez.« Same hude reči! Kaj šele to, kar je povedal!

»Kult nagote se ni razširil samo v obmorskih kopalnicah in drugih letoviščih, ne, ta kult je pogledal že tudi v našo lepo gorstvo vas, so dejali gospod na prižnici. Kult nagote je zajel tudi vse druge naše planinske kraje. Z žalostjo sem ugotovil, da je sel tudi čez našo vas letos poleti moški brez srajce. To je velika predznost in če se še kaj takega dogodi, dragi moji farani, je vaša dolžnost, da kot kristjani takega človeka ustavite in pozovete, naj obleče srajco. Če bi se vašemu pozivu ne odzval, vzemite palico in ga naklestite z motivacijo, da vi kot kristjani ne morete mirno gledati, da bi ljudje skozi našo vas hodili brez srajce.«

Tako citat v »Narodu«. Dalje pogumni Ahasver ni poslušal. Ni počakal maše, ampak jo je kar vbral v hribe. Le toliko je še zvedel — Ahasveru so ljudje kar v cerkvi povedali, krali? — tako pripoveduje, »da se ljudje gospodu v peš sunejo.«

Mi bi le toliko pristavili, da je ta gospod zelo pametno povedal in da bo isto treba še tudi marsikje drugje povedati. Ni treba segati baš po moralni, navadna knjiga o lepem vedenju, predvsem pa splošen čut dostojnosti in olike, ki ga zaenkrat še imamo Evropejci, bi moral »Narodovemu« brezsrajčniku povedati, kaj je spodobno in za med ljudi. Če se turist znebi tudi srajce gorl v planinah, da se prežari in napiše solca, mu tega nihče ne bo zameril. Toda iz kakre potrebe naj hodi nag po gorejskih vaseh? Kakor ga v Ljubljani ne bo pustil policaj, da bi hodil slečen brez srajce okrog, res ne vemo, zakaj naj bi naši Gorenci bili tako oblagodarjeni, da gledajo kosnata bedra in tolste hrbte ljubljanskih kračmanov. Ahasver je vsakekor prepičan, da spada prosto razkazovanje nagih okončin h kulturi in napredku XX. stoletja. Navidez očitno še ni pogledal prek Gorjancev in Karavank. Zato mu mi povemo, da poznamo nekaj narodov in dežel, ki se morejo ponahati z dokaj večjo, tudi fizično telesno kulturo, kakor pa jo imamo mi, da pa ne hodijo okrog do golega slečeni. Imamo še nage dole na avstralskem otočju in v Afriki, a čim bolj prodira kultura tudi tjakaj, tembolj izginja tudi telesna nagota. Takšen je razvoj kulture, bedni »Narodove« brezsrajčnik. »Narodove« člančič bo zamecem ostal le priča, kdo je imel v letu 1931. po Kr. med našim narodom še zdrav čut za dostojnost in oliko in kje je že docela zginit.

Kazni za ponarejevalce vina

Ljubljana, 25. nov. AA.

Banska uprava državne banovine opozarja na osnovi odloka kmetijskega ministra št. 55.620/II ex 1931 z razpisom No 11.740/1 od 12. nov. 1931, na dejstvo, da nekateri brezvestni vinski producenti in trgovci v posameznih krajih države, zlasti v primorski banovini, napravljajo in prodajajo tropinšnico, bodisi same zase, bodisi pomešano s pristnim vinom, navzile temu, da imamo tako ogromne neprodane zaloge dobrega vina pri poštenih vinogradnikih.

Po § 9. zakona o vinu in čl. 28. pravilnika k temu zakonu je naprava tropinšnice z izluženjem grozdnih tropin z vodo brez dodatka sladkorja dovoljena samo čistim vinskim producentom, ne pa vinskim trgovcem in točilecem, čeprav so poslednji obnem vinogradniki producenti, toda izključno samo za lastni domači potrošek te pijače. Na dotični posodi mora biti napis: »Tropinšnica za prodajo«. Proti kršilecem teh določb se bo najstrožje postopalo.

Kazni po zakonu o vinu za to so: 7 dni do 3 mesece zapora in 300 do 30.000 Din denarne globe (§ 25), razglas obsodbe v listih in odvzem obratne pravice (§ 29), plačanje vseh stroškov pro-

Eno izmed mnogostetnih podjetij Kave Hag.

Zakaj brez kofeina?

Navadna kava vsebuje 1—2% kofeina, rastlinskega strupa, ki lahko pri mnogih ljudeh povzroči težkočre srca, povišanje krvnega tlaka, motenje spanja, razdraženje živcev ali ledvic. Zaradi kofeina naj bi otroci sploh ne pili kave. Kofein je vzrok, da mora zdravnik takorekoč dnevno zabranjevati navadno kavo. Venomer bolj potrebna je postala prava kava, ki ji je odvzet kofein. Kava Hag je prava najplemenitejša znana kava, ali brez kofeina, ter popolnoma neškodljiva, tako zdravila, kakor tudi bolnim. Celo čera sme brez pomešeka piti mleko s kavo Hag. Najnovejša raziskovanja so pokazala, da mleko, začinjeno s kavo Hag, ni samo tečnejše, ampak tudi najlažje prebavljivo. Kava Hag je vseskozi kvalitetna, je najboljšje vrste kave tvorijo njeno mešanico. Izdatnost ji je neoporečna. Posebna organizacija pa skrbi, da kavo Hag dobite vedno svežo v vsaki dobri trgovini z živili. Servira se na željo tudi v hotelu in kavarni. Brezplačen vzorec prejmete — ako pošljete izresek tega oglasa in 1 Din za odpreme stroške — od Kave Hag d. d., Tomašičeva ul. 4, Zagreb.

cesa, analize, izvedenstva in izvršitev aodbe (§ 32). Vsi, tudi samo sumljivi slučaji takih in podobnih kršitev zakona o vinu naj se v interesu dobre stvari nemudoma prijavijo kletarskemu nadzorniku. Dravske banovine v Ljubljani, Gosposka ulica 15, ki jamči za molččnost o prijavi po službeni dolžnosti.

Stekel pes ustreljen

Novo mesto, 24. novembra.

Ni še dolgo tega, kar smo čuli v »Slovenec« pod notico »Stekel pes jih je ogrižel«, kako je posestnik Kastelle pod domačo Kovačev Pepe iz Zabeje vasi ustrelil steklega psa. Že se je dogodil pravi slučaj. Zopet se je stekel pes zatekel v Smihel, k posestniku Janezu Jeriču, kateremu je udaril prikljenjenega psa, nato pa pobegnil. Pes se je nato podal proti Zabijsi vasi, kjer je že tekel za 13 let starim učencem četrtega razreda ljudske šole Karlom Kleindienstom, in bi ga bil gotovo ogrižel, ko bi se fantič ne bil rešil na bližnji Znidaršičev kozolec. Med tem pa je g. Kastelle že zasledoval psa ter mu s puško končal življenje.

Zasačen tat

Novo mesto, 25. nov.

Vojak Lampret Josip, sluga orožniškega majorja g. Olgorija Zivkoviča, je imel v torek proti večeru opravka v hlevu pri Ferliču, v katerem se nahajajo g. majorjev konj. V trenotku, ko se je odstranil iz hleva, je neki moski brž skočil v hlev in se začel po njem razgledavati. Kaj kmalu je opazil v kotu precejšen zabojo. Odprl ga je in prišel po njem premetavati. Med jahalnimi priborom, ki je bil v zaboji spravljen, je bilo tudi nekaj Lampretovih stvari med temi tudi Din 330, katere je neznanec pobasal v svoj žep.

Komaj je dobro izvršil svoje delo, je vstopil Lampret. Ko je zagledal neznanca pri zaboji, ga je hotel prijeti, ta pa mu je ušel skozi vrata. V zli slutnji je Lampret urno pogledal v zabojo in ugotovil, da mu manjka denar. Hitro je stekel za neznancom in ga ne daleč od hleva ujel, hoteč ga tirati na orožniško postajo. Neznanec pa ni hotel z njim, vrget se je na tla in brcal okoli sebe. Zato je Lampret drugega poslal po orožnike, ki so takoj prišli in ga skoro nesli na orožniško postajo. Tam so ga zaslilihi in preiskali. Piše se Urban Franciček, rojen 1. 1864. v Darovaru na Češkoslovaškem. Pri sebi je imel več predmetov, prav gotovo kje ukradenih, dve srebrni uri, dva minčka za orehe, nove škarje za obrezovanje trti, samovar in par čevljev. Arretiranega Urbana so oddali v zapore novomeškega okrožnega sodišča, kakor tudi pri njem najdene predmete. Ako kdo pogrša navedene predmete, naj se oglasi pri imenovanem sodišču.

Pri neprijaznem vremenu

zahteva Vaša koža še posebno skrbno nego z

NIVEA-CREME

da ne postane hrpava in raskava. Najbolje je, če vsak večer obraz in roke temeljito nadrgnete. Toda tudi podnevi, preden odhajate na prosto, lahko uporabljate Nivea Creme, ker taista popolnoma prodre v kožo, tako da se koža prav nič ne svetli.

Nivea Creme Vam da mladostni izraz.

Izgledali bodete mladi in sveži.

Razlika napram luksuznim kremam:

Nivea Creme: najvišji učinek, cena nizka.

Jugosl. P. Beiersdorf & Co. d. s. o. j., Maribor

NIVEA-CREME:
Din 5.00 do Din 22.00

Koledar

Četrtek, 27. nov.: Virgilij, škof; Bernardin Folki.

Novi grobovi

† V Ljubljani je umrl g. Franjo Mikuš, višji carinski kontrolor. Pogreb bo jutri ob pol 4 popoldne. Blag mu spomin!

† V Ljubljani je umrl gospod Martin Veber, posestnik in pismonoša. Truplo rajnega bodo prepeljali na dom, od koder se vrši pogreb dne 27. nov. ob 15 iz hiše žalosti na farno pokopališče Sv. Kancijana v Zalcu. Naj v miru počiva.

Osebnosti

— Letošnji novomeščnik ljubljanske škofije. Pred kratkim so bili določeni novomeščniki ljublj. semenišča, ki so naslednji: Iz petega letnika gg.: Campa Leopold, Kalan Janez, Komar Boris, Lampič Ladislav, Mramor Ivan, Slapar Pavel, Smolčič Anton in Starman Franc. Iz četrtega letnika pa gg.: Cvelbar Jožef, Campa France, Fortuna France, Škoda Ignacij, Vovk Jožef in Zajec Ludovik. Po božiču bodo prejeli subdiakon, pozneje pa diakon in prezbitar.

— Poročila sta se v Ljubljani g. Lah Damir in gđ. Gizela Matka Fligl. Bilo srečno!

Ostale vesti

— Znižane vožnje za 50% je dovolil min. prometna vsem udeležencem obnega zbora Pevske zveze pod običajnimi pogoji, in sicer veljavno od 28. nov. do 2. dec. za vse razrede in vse vlake razen ekspresnih.

— Odvetniška zbornica v Ljubljani vabi vse svoje člane, da se udeležijo spominke slavnosti za pokojnim tržaškim tovaršem dr. Slavikom Edvardom, ki bo v nedeljo dne 29. novembra t. l. ob 10 dopoldne v dvorani Trgovskega doma v Ljubljani.

— Darovi za stradalce. Rdeči križ je prejel: Krajevni odbor Rdečega križa v Trbovljah 4358 Din, okr. načelstvo v Kočevju 321,05 Din, okr. načelstvo v Metliki 817 Din, Habjan Ferdinand iz Skofje Loke 100 Din, šola na Rudniku 43 Din.

— Preprečevanje inozemski tisk. Z odlokom ministrstva za notranje posele je prepovedano uvažati v našo državo in razširjati v njej knjigo »Mord in der Politik« od Alphons-a Nopela, ki je izšla v založbi Hansentische Verlaganstalt, Hamburg-Berlin.

— Telefonski promet. Z odlokom prometnega ministrstva je odobreno, da se otvori telefonski promet Savski Marof—Trst s 25. nov. t. l. Takš za 3-minutni razgovor znaša 2,25 zlatih frankov in z istim dnem telefonski promet Središče ob Dravi—Praha in Brno. Triminutni razgovor s Prago stane 4,95, z Brnom pa 8,90 zl. fr. — Dalje se otvori tel. promet na progh Komenda, Savski Marof, Tržič, Kruševac in Sabac z vsemi mesti v Nemčiji; tel. promet Brod na Savi z vsemi mesti v Švici; Brod na Savi in Sid—Bratislava ter Osijek-Olomouc in Brod na Savi in Vukovar-Brno in Vukovar-Potštein in Sid-Prag; tel. promet Gorinja Radgona-Fiume, Trieste, Postumia, Milano, Merano, Venezia in Torino; Coka-Praha, Bratislava, Košice in Mukačevo (Češkoslovaška); Maribor, Ljutomer, Ptuj in Ormož-Gosdorf (Avstrija) ter Kruševac, Užice in Požega-Plzen (Češkoslovaška). Za proge, za katere nismo navedli telefonske trake, je ista razvidna iz »Službenih novine št. 274, od 23. novembra t. l.

— V Službenem listu kraljevske banske uprave dravske banovine št. 74 od 25. novembra t. l. je objavljen »Zakon o izpremembi in dopolnitvi zakona o merah, njih rabi v javnem prometu in o nadzorstvu nad njimi« dalje »Pravilnik o prepuščanju vojaških državnih kobil ljudstvu v uporabo, vzdrževanje in za plemo«. »Navodila za pobiranje prispevka avtobusnih podjetnikov za prekomerno uporabo cest« in »Razglas o tarifi za razsodniško postopanje o povračilu škode, povzročene po lovu in divjačini«.

— Vlom in rop v boštanjem župnišču. Ves Boštanj in Sevnica sta prestrašena zaradi drznega vloma in ropa, ki se je zgodil v Boštanju ob Savi. V ponedeljek 23. novembra okrog pol treh zjutraj sta dva roparja najprej na dveh krajih župnišča vdrla, toda naletela na zapahnjena notranja vrata. Tretjič sta poskusila vlomiti skozi gornje okno zadnje kaplanske sobe. Pristavila sta 10 m dolgo lestev, pol okna snela in tako vdrla v hišo. Najprej sta v shrambi vzela velik kos slanine in kruha. Potem sta pa šla k župniku v župniško pisarno, kjer sta ga z revolverjem in malo bateljo ustrahovala, da je moral povedati, kje so ključi od cerkvene, hranilnične in njegove lastne blagajne. Četrto uro je držal eden revolver župniku v obraz, medtem pa je drugi pobral ves papirnat denar, nad 4000 Din. Nazadnje sta zahtevala zlatino, revolver, puško, česar vsega pa župnik ni mogel dati, ker takih stvari sploh nima. Naročila sta naposled s strogim glasom: »Pred čisto ne smete vstati — sicer bo to vaša smrt. Nobenega alarma ne smete dati. Imava stražo zunaj.« Nato sta hitro odšla skozi že prej pripravljena odprta vrata in jih za seboj zaklenila. Hvala Bogu, da nista osebno nič žalega storila gospodu župniku.

— Nesreča na Savi. Pretekli torek bi se blizu vasi Jaruna kmalu zgodila huda nesreča. Z gramozom naložena ladja, katero so upravljali trije ljudje, je kakih 500 metrov nižje od Jaruna nasleda na plitvini, in sicer na mestu, kjer je bila Sava nedavno še okrog štiri metre globoka. Ko se je ladja ustavila, je že začela vodo zalivati in kmalu se je videl samo en del ladje iz vode. Veslači so obupno klicali na pomoč. V bližini so se nahajali cigani, ki so, namesto da bi pomagali, zagnali velikanski krik. Če ne bi prišel slučajno mino čuvaj regulacijskega plovnega par-

ka Ivan Golubič, bi vsi trije veslači utonili. Čuvaj jim je z neko staro ladjo prišel na pomoč, pomagala sta mu dva Jarunčana. Ko so se približali ladji z gramozom, je bila ta že skoraj vsa pod vodo. Rešili so vse tri veslače, topoljeno ladjo pa so prepustili savskim valovom.

— Na vsak način hoče biti morilec. Te dni se je pri subotški policiji zgledal delavec Josip Sarkany in zaprosil, naj ga zapro, ker da je pred dvema letoma v Segedinu umoril svojo zaročenko. Začeli so iskati po arhivih in ugotovili, da že od leta 1923 ni bil v Segedinu izvršen noben umor, ki bi ne bil pozneje razjasnjen. Preiskoval, sodnik je zaradi tega začel sumiti, da se Sarkany samo zaradi tega obtožuje umora, da bi zimo predsedal na gorkem. Pri zaslišanju pa je Sarkany to energično pobijal in vztrajal pri svoji trditvi. Dejal je celo, da je pripravljen v Segedinu pokazati mesto, kjer je umor izvršil. Slučaj kljub temu zanima policijo, ker je Sarkany povedal, da zasluži v vrbski sladkorni tovarni 47 Din na dan in da mu ne grozi odpust.

— Pri bleđi sivorumenkasti barvi kože, utrujenosti oči, slabem počutju, zmanjšani moči za delo, žalostnem razpoloženju, težkih sanjah, bolečinah v želodcu, pritisku krvi v glavi in strahu pred boleznijo se svetuje, da se skozi nekaj dni zjutraj na tešče pije časa naravne »Franz-Josef«-grenčice. V zdravniški praksi se uporablja »Franz-Josef«-voda največ radi tega, ker na mil način odstranja vzroke mnogih bolezenskih pojavov. »Franz-Josef«-grenčica se dobiva v lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah.

— Smrtna avtomobilska nesreča. V nedeljo se je v Novem Sadu pripetila težka avtomobilska nesreča, pri kateri je izgubila življenje ena oseba, druga pa je težko ranjena. Trčila sta (zvojni avtomobil, v katerem sta sedela dva podastnika, in avtotaksi s tremi osebami. Tovorni avto se je s tako silo začel v osebne, da je ta odletel 8 m daleč, se dvakrat prevrnil in pokopal pod seboj vse tri ljudi, ki so bili v njem. Tovornemu avtu se ni ničesar zgodilo in jo je takoj po nesreči odkril dalje, da ni bilo mogoče niti številke zapisati. Izpod prevrnjenega osebnega avtomobila so potegnili nezvestnega vozača Saviča in težko ranjenega delovodjo Wankeja. Takoj so ju odpeljali v bolnišnico, kjer pa je Savič že opoldne umrl.

Kolinska

Okusna in zdrava je
KOLINSKA KAVA

— Skrivnostni umor starčka. V Malem Jarku pri Novem Sadu so našli v neki hiši mrtvega s prerezanim vratom 70 letnega zidarja Vaso Vezica. Policija je takoj uvela preiskavo in ugotovila, da gre za umor. Preiskava je dognala, da ga je prejšnji večer nekdo našel mrtvega zunaj na dvorišču in ga nato zavlekel v sobo, kjer so ga zjutraj našli.

— Miklavž prihaja! Najprimernejše darilo za pridne je lepa knjiga. Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani ima v zalogi sledeče slikanice in mladinske knjige s podobami: Robinson starši — slikanica, 20 Din; Mali palček — slikanica, 20 Din; Domače in tuje živali v podobli. I. del: Sesavci, veverice, 30 Din; Veliki zoološki atlant, vezan v platno 200 Din (vsebuje 27 tabel z okoli 230 slikami vseh vrst živali celega sveta); Burnett-Prihiti: Mali lord, roman broš. 20 Din, vez. 30 Din; Iz torbe kotičkevega strička: I. zv.: Kunčič Mirko; Najdenček Jožek, povest s slikami, bogato ilustr., broš. 26 Din, vez. 36 Din; II. zv.: Kunčič Mirko: Za židano voljo, povest s slikami, bogato ilustr., broš. 26 Din, vez. 36 Din; Kipling R.: Zakaj — zato. 12 povesti za mladino, vez. 40 Din. — Levstik, Martin Krpan z Vrha, mladinska knjiga s slikami H. Smrekarja, 20 Din. — Scot Gabriel, Mala trojka, povest za mladino. Ilustriral M. Bambič, vez. 40 Din. — Svensson, Prigode malega Nonnija, povest za mlade, vezana 40 Din.

— Obledete obleke barva v različnih barvah in pisira tovarna Jos. Reich.

Pribežališče bednih

Berlin, novembra 1931.

Ljudje, ki nimajo stanovanja niti lastnega krova, so izredni poznavalci prirode in prirodnih pojavov. Nedavno sem poslušal dva taka reveža. Stala sta na trgu v zavetju in obračala hrbte proti soncu, da si malo ogrejeta premrle ude. Pogovarjala sta se o zimi:

»Bog ve, kakšna bo zima. Če bo huda in ostra, bomo zmrznili ali se pa bomo obesili.«

»Ne boj se! Zima ne bo huda!«

»Kako moreš to vedeti?«

»Vidiš, divjačina nima nič kaj posebno razvito kožuhovino in deževnik se ni vkopal globoko pod zemljo.«

Porušen italijanski konzulat. Neposredno pred prihodom italijanskega zunanjega ministra Grandija se je izvršila v italijanskem konzulatu v Filadelfiji eksplozija, ki je popolnoma uničila, kakor vidimo na sliki.

»Ali se živali ne morejo zmotiti —?« je skrbno vprašal bedni tovariš in z otroško ljubeznijo poslal tih pozdrav soncu.

Kdo od nas, ki ima svojo streho in ni slučajno pravi lovec, bi opazoval taka znamenja? Tudi mi se sprašujemo, kakšna bo zima, ali to samo tako mimogrede, v zadregi, kadar nimamo pametnejših vprašanj.

Za reveže, ki so brez stanovanj, pa so ta vprašanja važna in taka prirodna znamenja, če so ugodna, velika tolažba. Tolažba?! — Če bo zima blaga, potem se bo že našlo »ugodno« prenočišče pod svodi mostu ali pa se lahko prebije noč v gozdovih na periferiji vele mesta, četudi je mraza 12 ali pa še več stopinj pod ničlo. Res, lepa tolažba!

Druga tolažba so mali letaki, rdeči in plavi, zeleni in rumeni, v vseh najbolj pričeitih barvah, ki se na njih ponujajo po ceni prenočišča. Kdor ne dobi prenočišča v javnih azilih, ali pa v njih ne more zdržati, lahko dobi posteljo za 50 pfenigov (7 Din) in dobi poleg tega še topel zajutrek. Vse polno je takih »masenkvarirjev« od pol do ene marke za eno noč.

Eden teh je v ulici Golnov, v neki ogromni zgradbi, kjer je bila svojčas tovarna za milo. Na vratih je nabita tabla z napisom:

Dienst am Volke!
Logis 50 Pfennig.

Torej dobrodelnost, pomoč in podpiranje bednih in ubogih! Oglejmo si to ustanovo s tako plemenitim cilji. Hvala Bogu, še se najdejo ljudje, ki jih ta strašni materializem ni okužil, ki imajo razumevanja za trpljenje bližnjih in usmiljeno srce za sirote in reveže.

Naša ustanova »Dienst am Volke!« ima nekaj nad 200 postelj, ki so kakor po vojašnicah postavljene po ogromnih dvoranih v prostorih nekdanje tovarne za milo. Še danes vse diši po loju in če se primemo za ograjo ob stopnišču, nam pri umivanju ni potrebno uporabljati mila.

Večer je in poslopje še ni zaprto. Pri vstopu lahko damo spraviti svoje stvari, ki jih pri spanju ne rabimo. Spravljene so v posebni mali sobici, ki pa je večinoma prazna. Kdor išče pribežališče v teh temnih prostorih, pač nima nepotrebnih stvari. Ob devetih zvečer ugasne gospodar vse luči in črna tema

objame nesrečneže in zakrije njih bedne postave. Po trideset do štirideset postelj je v dvorani. Perilo se menja vsak mesec! Dovoljeno je spati do poldne. To je mnogo bolje, kakor v javnih azilih, kjer se mora vstajati ob sedmih zjutraj in oditi na hladno ulico — s trebuhom za kruhom. Tudi se lahko pride pozno po noči.

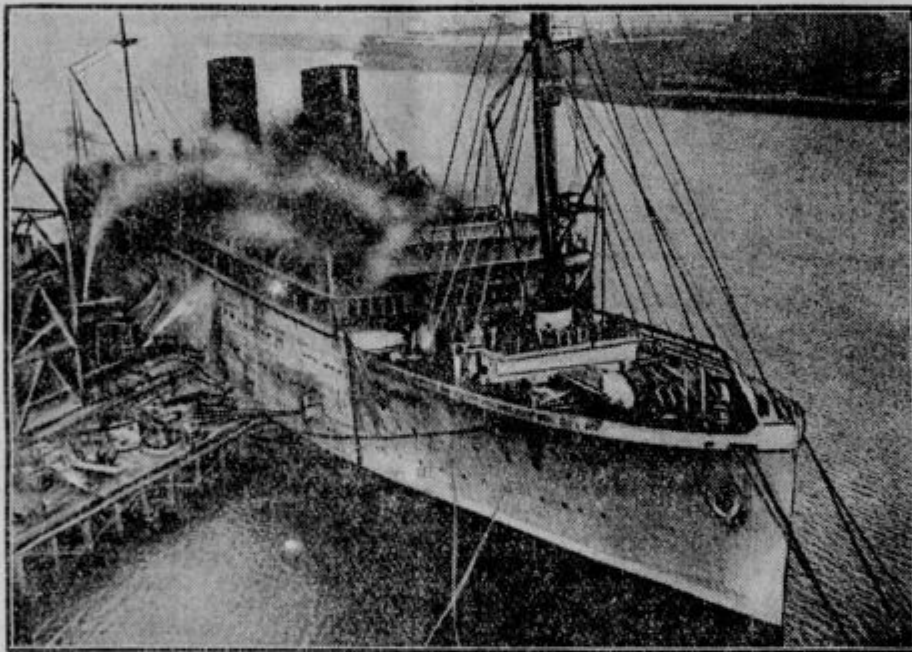
V pritličju je posebna dvorana prirejena za kantino. Tam je živahno. Harmonika in petje pomagata nesrečnežem, da pozabijo na lačne želodce. Živahno je posebno popoldne, ko so se mnogi že vrnili s svojih pohodov. Prične se živahna trgovina in izmenjava stvari, ki so jih priberali čez dan. Nad 80 odstotkov prebivalcev v tej vojašnici je poklicnih beračev.

Gospodar toži o slabih časih in težavah. Od svojega prednika, ki je uredil več takih »masenkvarirjev« in ima svoj avtomobil ter je sploh že velik gospod, je bil opeharjen. V juniju, ko vsak »normalen človek« lahko prebiva na prostem, je bilo vedno zasedenih vseh 200 postelj, sedaj, ko je že zima in so noči hladne, pa jih stoji skoraj polovica praznih. Res, slabi časi! Spustil bi takso za prenočevanje še za 10 pfenigov (približno poldrug dinar), ker je konkurenca prevelika. Potem pa se podjetje ne bo rentiralo, če ne bo v kantini velik promet in če se ne bo temeljito pilo in jedlo.

Dobrih gostov je vedno manj, celo »boljši« pevci, ki so preoblečeni v »potujoče« dijakke in znajo prepevati tako sladke domače pesmice, ne prihajajo več. Res, slabi časi!

»Kaj pa, če nastane prepir?«

»Stalni gostje so skromni in večinoma mirni, vendar je med gosti vedno nekaj nemirnežev in izzivačev. Hvala Bogu, stanujejo v sosednji hiši člani društva rokoborcev in bokserjev. Kadar je potreba, zadostuje samo en klic in že so na mestu. Red je kmalu vzpo-

Največji luksuzni parnik »Bermuda« zgorel. Največji luksuzni parnik na svetu »Bermuda« se je nahajal v pristanišču Belfast na popravilu. Pred dnevi se je na ladji pojavil požar. Vsi naporji pogasiti požar so ostali brez uspeha. Kar ni uničil požar, je razdejala eksplozija. Ker se je letos že enkrat pojavil požar na isti ladji, policija sumi, da je bil ogenj podtaknjen.

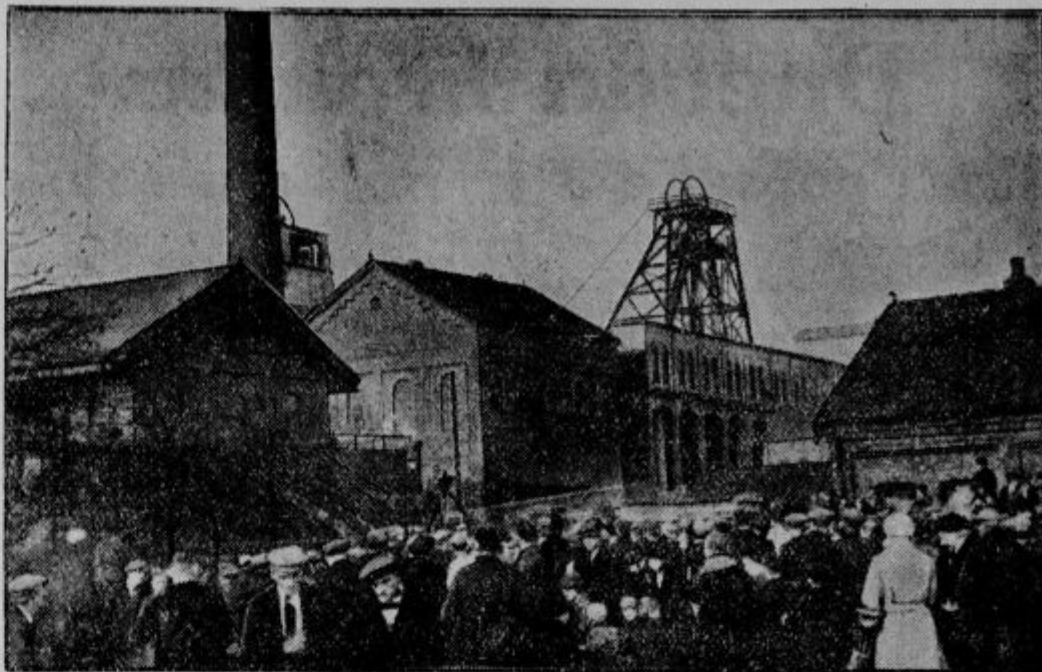
stavljen. Če bi morali čakati na policijo, bi se jih mnogo pobilo, predno bi prišla na lice mesta. Je pa še ta prednost, da človek nima nobenih situosti s policijo in sodiščem.

»Kako pa s čistostjo? Se pri vstopu kaj preiskuje?«

»Preiščemo samo tako imenovane »skavaličje«. To so ljudje iz boljših krogov, ki so propadli in se izgubili v vrtincu življenja in nosijo obleke, ki še kaže znake nekdanjih boljših dni. Čudno je, da ravno taki najbolj propadejo, postanejo najbolj malomarni in zato so najbolj nečisti. So pač novinci v bedi in se težko privadijo.«

Prisede še gospodinja. V umazanem predpasniku, zato se malo »na videz« sramuje, češ, da se za posle v mestu vse drugače obleče. Tukaj pa je seveda v službi.

Da da, težka služba: »Dienst am Volke.«

34 rudarjev je našlo smrt v rudniku pri mestu Doncaster na Angleškem, kakor smo v »Slovenec« že poročali. V glavnem rovu je iz doslej nepojasnjenih vzrokov nastala eksplozija in se je rov zasul. Po napornem delu so rešili 20 rudarjev, ki pa so vsi težko ranjeni, da bo le malokateri ostal pri življenju. 34 nesrečnežev pa je bilo že mrtvih, ko so rov odkopali. Na sliki vidimo svojce rudarjev, ki so se po nesreči zbrali ob vhodu v rudnik in s krvavečim srcem pričakujejo vesti o uspehih reševalnih del.

Aretirani bankir

Velikim poneverbam bankirjev v Berlinu, kjer je v kratkem času moralo prenehati poslovati več velikih bank, sledijo slični dogodki v Parizu. Tam so še pravočasno aretirali znanega bankirja in voditelja kolonijalne banke Georgesa Fromenta. S svojimi mahinacijami je zapravil nad 90 milijonov frankov. Denar je večinoma last malih vlagateljev, ki bodo tako prišli ob svoje krvavo zaslužene denarje.

Kruta obsodba časnikarjev

V Lipskem se je te dni vršil proces, ki ga je vsa nemška javnost zasledovala z največjo napetostjo. Radovednost občinstva pa ni bila zadovoljena, kajti razprava je bila tajna in samo razsodba brez utemeljevanja je bila objavljena. Na obtožni klopi sta bila dva znana nemška časnikarja in publicista in sicer izdajatelj zelo razširjene »Weltbühne« Karl pl. Ossitzky in časnikar Kreiser. Obdolžena sta bila veleizdaje, ker sta baje v nekih člankih, v katerih sta kritizirala nemško vojaško upravo, posebno ogromne izdatke za zrakovstvo, izdala tajnosti in s tem škodovala interesu države. Obsojena sta bila vsak na poldrugo leto ječe. Vse nemško časopisje, z izjemo skrajnih desničarskih listov, je vstalo kot en moč proti tej drakonični obsodbi dveh zelo uglednih republikanskih časnikarjev in protestira proti načinu, kako se je v procesu postopalo. Zadeva pride pred parlament in ni izključeno, da se bo pod pritiskom poštenega javnega mnenja moral proces ponovno vršiti pod drugačnimi okolnostmi.

Obsojeni Carl pl. Ossitzky.

Smešnice

Cisto gladko. Šef nagovori gospoda, ki prosi za službo: »Parlez vous français?« — Gospod: »Presim?« — »Parlez vous français?« — »Kako menite?« — »Tristo medvedov! Vprašam, če znate francosko?« — Gospod: »O ja, čisto gladko.«

Čudna bolezen. V nekem kopališču je bil zdravnik poklican k stari dami. »No, mamica,« pravi, »kaj pa je hudega?« — »Užaljena gospa za-reži: »Jaz sem soproga ministra N.« — »Mi je ja-ko žale,« odvrne zdravnik, »te bolezn pa jaz ne znam ozdraviti.«

Ali gre tako? »Mamica,« posodi mi no 10 Din, daj mi jih pa samo pet. Potem si mi jih dolžna pet, jaz pa tebi tudi pet, in potem sva bot.«

Najnovejša slika bivšega nemškega cesarja Viljema ob priliki nekega obiska v Zandvoort pri Amsterdamu.

Berlin časti padle junake. 20. novembra so stotisoči obiskali pokopališče padlih vojakov in številne vence so položili na spomenik padlim vojakom.

Predrzní roparji

Po obsodbi poglavarja čikaških roparjev Al Kaponea je bil nekaj časa mir in so vsi mislili, da bo predrznih razbojnikov manj. Zadnje čase pa se zdi, da so se roparji zopet dobro organizirali, kajti zgodilo se je že več tako predrznih ropov, da prekašajo nekdanje. V Lakehorstu, predmestju Čikaga, so te dni vdrli oboroženi roparji v vilo nekega bogataša, ko je pri njem bila zbrana večja družba. Oropali so jih vse, odvzeli so jim ves denar in zlatino. Medtem pa se je enemu od šoferjev, ki so čakali na svoje gospodarje, posrečilo kljub veliki straži, ki so jo pustili roparji pred vilo, pobegniti in obvestiti policijo o napadu. Močan oddelek policije je prispel takoj na lice mesta in še zalotil razbojnike. Pričela se je ogorčena borba, v kateri so bili trije razbojniki ubiti, ostalim pa se je posrečilo pobegniti s pripravljenimi avtomobili. S seboj so odnesli ves plen v vrednosti nad 200 tisoč dolarjev.

»Nima prav nobenega smisla, dragi gospod, da me vedno isto sprašujete o vaši bolezni. Saj sem vam že pred štirimi tedni ponovno prepovedal piti alkoholne pijače!«

»Oprostite, gospod doktor. Veste, mislil sem si, morda pa je znanost kaj napredovala.«

Stanje Narodne banke

Pravkar je objavljen izkaz o stanju Narodne banke z dne 22. novembra. Iz izkaza je razvidno, da je zlati podloga narasla za 0.4 na 1757.2 milj. Din. Istočasno so tudi valute narasle za 0.9 na 7.2 milj. Din. Nasprotno pa so devize padle za 58.5 milj. Din na najnižje stanje po stabilizaciji dinarja 364.3 milj. Din. Devize izven podloge so narasle za 2.9 na 91.2 milj. Din. Skupno se je podloga zaradi velikega odтока deviz zmanjšala za 57.2 na 2128.7 milj. Din.

Prvič od avgusta sem so posojila padla za 3.6 milijonov Din na vsoto 2122.9 milj. Din. Belgrajski listi pa ne prinašajo več podrobnosti, koliko znašajo eskompt menic ter lombard. Zanimivo je tudi, da ne prinašajo več podrobnosti tudi v obveznostih po vidu. Te so namreč: državne terjatve, žiro računi in razni računi (državna gospodarska podjetja).

Prodajem glavnih državnih blagajni se je zmanjšal za 75 milijonov Din, kar pomeni da je država zopet vrnila del, celo vsoto pa mora vrniti do konca decembra 1931. Sedaj znaša pred-

ujem 275 milijonov Din, dočim je bilo najvišje stanje zabeleženo 8. t. m. s 500 milj. Din. Obtoč bankovcev se je zmanjšal za 183.3 in znaša sedaj 5077.5 milj. Din. Obveznosti po vidu so zmanjšane za 16.8 na 648.5 milj. Din. Obveznosti z rokom pa so narasle za 19 milj. na 717.8 milj. Din.

Obtoč in obveznosti po vidu so se zmanjšale za 60.15 milj. Din na 5726.1 milj. Din. Zaradi tega je kritje v zlatu naraslo od 29.89% na 30.68 odstot., skupno kritje pa je radi odтока deviz znatno padlo: od 37.19% na 37.17%.

Glavne postavke izkazov so bile te-le (v milijonih Din):

	28. 6.	8. 11.	15. 11.	22. 11.
Zlato	1540.4	1756.6	1756.8	1757.2
Devize	747.2	526.3	422.7	364.3
Devize izv. podloge	182.2	92.6	88.3	91.2
Posojila	1457.6	2096.6	2126.5	2122.9
Predajem drž. blag.	—	500.0	350.0	275.0
Obtoč bankov.	4593.8	5901.3	5210.9	5077.5
Obvez. po vidu	1110.8	849.8	665.4	648.5
Obvez. z rokom	210.8	649.3	698.8	717.8

piril so nekoliko čvrstje. Na zagrebški borzi je prišlo do prometa v 7% investicijskem posojilu 50.000, vojni škodi 1200 kom. in 7% Blerovem posojilu 3000 dol. Na belgrajski borzi je bil promet ta-le: vojna škoda samo prompna 805 komadov, begluške obveznice 208.000, 7% posojilo Državne hipotekarne banke 1000 dol. in 8% Blerovo posojilo 1000 dol.

Ljubljana. 8% Bler. pos. 67 bl., 7% Bler. posojilo 59 bl., Stavbna 40 den., Ruše 125 den.

Zagreb. Drž. pap.: 7% inv. pos. 65-66 (67), agrarji 30-31, vojna škoda ar. 275.50-276.50 (274, 275, 276), kasa 275.50-276.50 (274, 275), 12. 275.50-278, 8% Bler. pos. ar. in kasa 63-65, 7% Bler. pos. ar. 55.50-57 (57), kasa 56-57 (56), 7% pos. Drž. hip. banke 62-65, 6% begl. obv. 43-44.

Belgrad. Narodna banka 4000 bl., 7% invest. pos. 65-65.50, agrarji 34-34.50, vojna škoda 278-278.50 (278, 277.50, 277.25, 277.50, 277), 6% begluške obvez. 44-44.50 (44.50, 43.50), 8% Bler. pos. zaklj. 65, 7% Bler. pos. 59 den., 7% pos. Drž. hip. banke 62-63.50 (63).

Dunaj. Podon.-savski-jadran. 101.50, Wiener Bankverein 125.00, Escomptes. 117, Aussiger Chemische 125, Alpine 135.00, Trboveljska 29.10, Kranj. ind. 40.75, Prager Eisen 249.25, Leykam 1.75.

Žitni trg

Novi Sad. Pšenica dolbač. 79 kg 2% 245 zaključek. Vse ostalo neizpremenjeno. Tendence neizpremenjena. Promet: 82 vagonov.

Budimpešta. Tendence čvrsta. Promet živahen. Pšenica dec. 12-12.16, zaklj. 12.13-12.15, marec 13.10-13.34, zaklj. 13.31-13.32, rž marec 14.26-14.40, zaklj. 14.30-14.32, koruza maj 15.50-15.90, zaklj. 15.90-15.92.

Winnipeg. Pšenica dec. 61.50, marec 66, maj 66.50.

Chicago. (Začetni tečaji.) Pšenica marec 57.25, maj 58.50, julij 58.25, dec. 55, koruza marec 42.825, maj 44.875, julij 46.875, dec. 40.50, oves maj 28.125, julij 27.625, dec. 25.75, rž maj 51.125.

Radio

Programi Radio-Ljubljana

Cetrtek, 26. novembra: 12.15 Plošče — 12.45 Dnevne vesti — 13.00 Cas, plošče, borza — 17.30 Salonski kvintet — 18.30 Drago Uloga: Gimnastične vaje — 19.00 Dr. Anton Bajec: Italijanska črna — 19.30 Dr. Mirko Rupel: Srbohrvaščina — 20.00 Pregled obrtnega zakona — 20.30 Evropski češki koncert, prenos iz Prage (Češka Filharmonija) — 22.30 Cas, dnevne vesti.

Petek, 27. novembra: 11.30 Soliska ura: Marija Kmetova — 12.15 Plošče — 12.45 Dnevne vesti — 13.00 Cas, plošče, borza — 17.30 Salonski kvintet — 18.30 Gospodinja in sodobno stanovanje, gdč. Humekova — 19.00 Dr. Lovro Sušnik: Francosčina — 19.30 Moji vtisi o Jugoslaviji, gdč. Gerra van den Boogaard (v holand. jeziku) — 20.00 Sokolska ura: Fizično vježbanje deteta (Bogunović) — 20.30 I. Večer ljubljanskih konservatoristov: Komorna glasba — 21.30 Plošče — 22.00 Cas dnevne vesti.

Drugi programi

Petek, 27. novembra:

Belgrad: 11.00 Radio orkester — 12.05 Plošče — 13.15 Plošče — 20.30 Violinski koncert — 21.30 Vokalni koncert — 22.00 Koncert radio orkestra.

Zagreb: 12.30 Plošče — 17.30 Komorni koncert akademskega godalnega kvarteta — 20.00 Belgrad — 20.30 Koncertni večer, Belgrad. — Budapest: 12.05 Ciganska glasba — 17.20 Popoldanski koncert — 19.00 Vokalni koncert — 19.45 Koncert opernega orkestra, Ciganska glasba. — Dunaj: 20.15 Večerni koncert — 22.15 Prenos iz Kölna (Langenberg) — 23.00 Jazz. — Rim: 13.10 Lahka glasba — 17.30 Instrumentalni koncert — 21.00 Clo-Clo, opereta. — Milan-Torino: 11.15 Plošče — 12.00 Pesta glasba — 20.45 Komedijska — 22.15 Komorna glasba. — Berlin: 20.15 Igra — 22.25 Nočni koncert. — Stuttgart: 20.00 »Manon«, opera — 22.00 Nemški humoristi — 22.45 Plesna glasba. — Barcelona: 21.05 Radio orkester — 21.30 Flamske pesmi. — Toulouse: 22.00 Plošče — 23.00 Plesna glasba — 23.30 Moderna simfonična glasba. — Praga: 20.30 Varšava — 22.20 Plošče. — Trst: 17.45 Lahka glasba — 20.30 Plošče — 20.45 »Atentat«, komedija — 22.25 Lahka glasba.

Ljubljansko gledališče

DRAMA

(Začetek ob 20.)

Cetrtek, 26. novembra: TAKSNA JE PRAVA. A. Petek, 27. novembra: Zaprtje. Sobota, 28. novembra: TRIJE VASKI SVETNIKI. Začane cene. Izven.

OPERA

(Začetek ob 20.)

Cetrtek, 26. novembra: Zaprtje. Petek, 27. novembra: VECNI MORNAR. Red D. Sobota, 28. novembra: DEZELA SMEHLJAJA. Premijera. Izven.

MARIBORSKO GLEDALIŠČE

Cetrtek, 26. novembra, ob 20: KONEC POTJE. Ab D. Zadnjič v sezoni. Petek, 27. novembra: Zaprtje. Sobota, 28. novembra ob 20: ZENITEV. Premijera.

Celje

Miklavžev nastop za otroke bo letos v soboto, dne 5. decembra ob 5 popoldne v gledališki dvorani Ljudske posojilnice, na kar že sedaj opozarjamo vse naše prijatelje. Darila bo sprejemala v petek 4. in v soboto 5. decembra Prosvetna pisarna, Cankarjeva ul. 4. Kdo bi želel, da pride Miklavž na dom, naj se javi istotam. — Miklavževnega večera za odrasle letos ne bo, ker smatramo, da čas, ko strada na milijone ljudi, nikakor ni primeren za prirejanje kakih zabav. Spomnimo se pa ta dan najbednejših s kakim prostovoljnim prispevkom, ki se bodo pobirali pri popoldanskem miklavževnem nastopu. Mesto Miklavževega večera bo v salonu hotela »Evropa« prijateljski sestanek Družabnega kluba. Začetek ob 8 zvečer.

ALI SE NAM ODPIRAJO OČI? Na ponedeljkovem prosvetnem večeru je razkrival p. dr. Angelik Tominec iz Ljubljane poslednje in najusodnejše vzroke strahotne socialne krize današnjega časa. Ako hočemo doživeti boljše dni, bomo morali zaveziti pohlep po dobičku ter omejiti svobodo v produkciji, izrabljanju delovnih sil in v trgovanju. Rešiti nas more le modro kolektivno gospodarstvo pred katastrofalno socialno-gospodarsko revolucijo. To so glavne misli tehtnega govora. — Ali bi ne mogli priti na ta zanimiv prosvetni večer vsi tisti, ki toliko blebetajo o socialnih reformah, a nimajo pojma o tem, kako jih je treba izvesti?

Divjaški napad. V nedeljo je bila večja družba fantov zbrana pri posestniku Juriju, po domače na Vinah. Fantje so že poprej v neki gostini skupaj popivali in so bili že precej nadelani. Med njimi je bil tudi 22-letni Majcen Mihael, sin posestnice iz Zlateč pri Novi cerkvi, ostali fantje so pa bili iz nekega drugega kraja pri Novi cerkvi. Prišlo je do nekega prerekanja, na kar so se vsi spravili nad Zlatečana ter ga napadli z ročico od voza in s palicami in ga tolkli toliko časa, da se je onesvestil. Spraviti so ga morali v celjsko bolnišnico, kjer so zdravniki ugotovili obilo poškodb po rokah, po hrbtu in po glavi. Poškodbe, zlasti na glavi, so zelo resne značaja. Fantje se bodo pa gotovo še zelo resno spogledali s celjskimi sodniki.

Celjsko gasilno društvo opozarja občinstvo, da sprejema prijave za obisk Miklavža na domu. Za otroke nepremožnih starišev se bo vršil Miklavžev večer v soboto ob 7. uri zvečer v Narodnem domu. Prijave in pojasnila se dobijo v pisarni društva v magistratnem poslopiju (prilijce).

Pri borzi dela je na razpolago delo za 2 hlapca, 2 čevljarja, 1 viničarja, 1 sodarja, 1 kolarija, 1 mizarja-tesarja, 1 krojača za velike kose in 1 mesarja ter za 9 vajencev in sicer: za 2 čevljarja, 2 mizarja, 2 pekova, 1 kovaškega, 1 fotografskega in 1 krojaškega. — Nadalje je delo za 4 kmečke dedke, 3 služkinje za splošna dela, 1 podnatakarico, 1 gospodinjico, 1 varuško in za 2 šiviljski vajeniki.

Trbovlje

Mladinski zbori. Naša mladina dobro zapoje in je prišla na glas vsled javnih nastopov v zadnjem času. Prvi, ki je v Trbovljah začel temeljito gojiti mladinsko petje, je bil g. kaplan Radanovič, ki je ob svojem odhodu že lahko priredil lepo uspel cerkveni koncert. Za njim nadaljuje g. Gorogranec, ki ponovno poje z zborom v cerkvi in dvorani in vedno z uspehom, ker pri petju ne pozna počitnic. Na trboveljski šoli vodita petje gg. Kalan in Plavšak, ki dobro napravita pri šolskih prireditvah in v radiu, na meščanski pa g. Moll. Otroci je pa nad 2000, torej izbire dovolj. V tako pripravljenih in ugodnih razmerah je začel zbirati svoj mladinski zbor letos spomladi g. učitelj Suligoj in že poleti in zadnji čas priredil več uspešnih koncertov tudi izven Trbovelj in ima zaslugi, da je bolj ko drugi, ki so sicer že tudi drugod nastopali, pridobil simpatije zunanjega sveta za našo mladino in mladinsko petje sploh.

Ker tudi drugi zbori pri nas večkrat nastopajo, je umevno med njimi male vrste tekma, kdo bo boljši. »Jutro« piše o tem v ostrejših izrazih, da je nekemu gospodu eden mladinski zbor trn v peti itd. Kdo in kaj je zagrešil, iz njegovega dopisa ni jasno. Če bi pa šla zadeva v tem tonu naprej, bo gotovo petju v škodo, kakor lahko stvarna tekma, kdo bo boljše pel, koristil, bodo pa taki osebni izpadi in tisto izvajanje pevcev od enega k drugemu zboru s raznimi objubami ali celo grožnjami vsem skupaj škodovali in lepo pevsko umetnost med nami uničili, tega pa menda nobeden pri nas ne želi.

Dobro se je pripravil vlomilec v obč. urad, o katerem smo že poročali in se je prvi trenutek zdelo, da je prav neredno s sekiro vlamiljal vrata in predale. Sele sedaj se je dogladilo, da je šel najprej pod streho, si tam pripravil in pritrdil vrvi, da bi ubežal skozi podstrešno okno in po vrvi na tla, če bi ga pri vlamu zalotili in bi ne mogel več nazaj skozi pritrilje in klet, kjer je noter prišel. Osumljencu, ki je zaprt v Laškem, še znenkrat vlom ni dokazan in je mogoče popolnoma nedolžen pri tej zadevi.

Proračun občine za l. 1932 bosta obravnavala na svoji seji starejšinstvo in finančni odsek v četrtek popoldne ob dveh.

Bratom ob Soči in Adrijani je namenjena prosvetna prireditve v Društvenem domu v nedeljo popoldne.

Ptuj

Tretji red v Ptuj je prav lepo proslavil 700-letnico smrti sv. Elizabete. Tridnevnic, ki se je vršila v minoritski cerkvi na čast svetnice, se je zaključila v mestnem gledališču z akademijo. Igra »Tam daleč za morjem«, ki so jo igrali križarji, je bila zelo lepo uprizorjena. Občinstvo je z veseljem sledilo lepi in živahni igri. V splošnem so se mali križarji res prav dobro odrezali in želi pohvalo, kar so tudi zaslužili. Najlepša točka programa pa je bil slavnostni govor g. majorja Metzgerja, ki je ljudstvo s svojimi lepimi besedami navduševal za ljubezen do Boga, bližnjega in do tistih, do katerih se ni prišla luč sv. vere. Mi pa, ki smo že tako srečni, da poznamo luč svete vere, živimo po njej, da bo v naših srehi, hišah in družinah res kraljeval Kristus Kralj.

Pri podirjanju lesa se je ponesrečil Vidovič Andrej v Repišah. Veja mu je precej poškodovala desno nogo. Zdravi se v ptujski bolnišnici.

Kranj

»Slehernik« na Ljudskem odru. Za prvo adventno nedeljo je Ljudski oder našel »Slehernika«, liturgični misterij za advent. Predstavi bosta v soboto 28. nov. točno ob pol 9 zvečer in v nedeljo 29. novembra ob 4 popoldne v Ljudskem domu. »Slehernik« je alegorija v enem dejanju. Tekst je prirejen po stari flamski in novejši francoski verziji. Preveden je prikrat v slovensko in se bo prvič uprizoril na slovenskem odru. V tej obliki so ga igrali v Parizu l. 1926. Tekst spremlja godba na zvočnik. — Ljudski oder v Kranju utira pota novega sodobnega ljudskega gledališča, zato zasluži pri svojem delu vso pozornost.

Nov sistem nogometne igre

Nogomet preživlja krizo. Gre: ali bo ostal star preizkušen kombinacijski način igre, ali bo prodrla moderna sola, ki ne pozna nobenih fines, temveč samo, kako priti najhitreje in najenostavneje do nasprotnikovega gola. S tem vprašanjem se bavijo sedaj celo Angleži, kjer so krčevito zagovarjali lepo kombinacijsko igro. Toda največ po zaslugi moderne igre si je lani priboril prvenstvo Arsenal. Letos pa vodi Everton, ki tudi goji nov način. Uspeh tega kluba je tem bolj presenetljiv angleško javnost, ker je Everton šele letos prišel iz drugega razreda, in je že na prvem mestu.

Nekaj podobnega imamo tudi v Ljubljani. Ravno v nedeljo so prijatelji nogometa videli, kako različen način igre gojita prva dva ljubljanska kluba. Ilirija zvesta dolgoletni tradiciji in dunajski šoli goji kombinacijsko igro. Primorje pa obratno: moderen nogomet, ki ni lep, zato pa efektnejši. Zato vidimo v zadnjem času: Ilirija igra, Primorje pa dela gole. Ravno v nedeljskih tekmah smo opazili, da je Ilirija v izvrstni formi. Zaigrali so tako lepo, kakor že več let ne. Tudi Primorje je lepo začelo od začetka igre, potem pa popustilo v svojem stilu, kar se v tekmi proti staremu rivalu gotovo ne bo dogodilo. Radi tega bodo imeli v nedeljo prijatelji nogometa priliko videti dva sistema nogometne igre. Težko je napovedati, kateri način igre se bo uveljavil. Pri nas ne bo padla odločitev, kateri je boljši, pač pa samo, s katerim načinom bo dobljena igra. Trenutno je to tudi najvažnejše.

Sportne drobtine

Za zborovanje JNZ, ki se bo vršilo prihodnji mesec, se že sedaj marljivo pripravljajo. V opoziciji je zopet Jugoslavija, ki je razposlala vsem sportnim klubom v državi poziv, da naj vsi pošljejo njej poverilnice. Jugoslavija je v glavnem nasprotnica doseganega prvenstvenega tekmovanja po načinu lig. Jugoslavija skuša pridobiti čim več poverilnic in to največ od klubov, ki so prav za prav popolnoma desinteresirani, kako se vrše tekme za državno prvenstvo. Mislimo, da ji ta akcija vsaj kar tiče slovenskih klubov ne bo obrodila bogatega sadu.

Izšlo je pa tudi precej predlogov kako naj se igra prihodnje leto državno prvenstvo. Poleg nekaterih dobrih predlogov, katere bo treba upoštevati, je izšlo par predlogov, ki se za v koš niso. Avtorji najbolj nesmiselnih predlogov so ljudje, ki poznajo samo interese svojega kluba. Pozabljajo pa, da so tudi drugi klubi v državi. Glavno besedo hočejo imeti v krajih, kjer je ligino tekmovanje propadlo in končalo z deficitom. Z njihovi predlogi so najbolj prizadeti klubi v naši ligi, kjer je ravno ligino tekmovanje najbolj uspelo. Ljubljano postavljajo v vrsto z mesti Bečkerke, Pančevo itd. Na zborovanju bo pa gotovo prodrl predlog, ki večjih klubov ne bo zapostavljal. Klubi iz mest, kjer je dosti gledalcev, bodo vedno igrali tekme za drž. prvenstvo!

Sask protestira radi nedeljske tekme. Dr. Planinšek je baje zvižgal offside potem pa kljub temu priznal gol za Gradnakega. Usoda protesta je že v naprej znana. Zavrnjen bo.

V Jutarnjem listu je objavil ing. Pucek predlog naj se vsi klubi, ki pridejo v poštev v tekmovanju za drž. prvenstvo, razdele v dve skupini, zapadno in vzhodno ligo. Torej nov predlog, o katerem bo treba še spregovoriti.

V torek se bo igrala v Belgradu medmestna tekma Dunaj-Belgrad. Moštvu sta že sestavljeni. Belgrad bodo zastopali: Spasić, Dimitrijević, Tošić, — Arsenjević, Jovanović, Djokić, — Tirnanić, Marjanović, Mihajlović, Vujadinović, Zečević. Dunaj pa stare zvezde: Franzl, — Jestrab, Janda, — Klima, Windner, Urbanek, — Brosenbauer, Wesselik, Walzhofer, Horvath, Pillwein. Hugo Meisel pošlje v Belgrad izvrstno moštvo, proti kateremu bo težko dojeti uspeh.

Domžale

Smrtna kosa. Po kratki mučni boleznii je umrla davi ga. Ana Praprotnikova, soproga tukajš. pismonoše in daleč na okoli znanega trgovca s kolesi g. Alojzija Praprotnika. Bila je dobra in skrbna gospodinja. Zaljubljenemu soprogu zapušta dvoje nepreskrbljenih fantičev. Pokojnici večni mir, preostali nam še sožalje!

Prosveta. Godbeno društvo vprizori v nedeljo, 29. nov. ob treh popoldne v lastnem domu kmetosko burko »Trije vaski svetniki«. Pri prireditvi sodeluje društveni orkester.

Ljutomer

Difterija se je znova pojavila med okolisko deco. Tudi g. zdravnik dr. Porekar je oboje na difteriji in se zdravi v mariborski bolnišnici.

Osebnost. Ljutomerski zdravnik gosp. dr. Jirku se je preselil v Strigovo. V Ljutomeru ni mogel zdržati konkurence. Je preveč za naše mesto štirje zdravniki, pa še zobotehnik posebej.

Veliko tombolo priredi Prosvetno društvo prihodnjo nedeljo v Katoliškem domu. Godba, okrepčila, zabava in še sreča pri dobitkih. — Vabljeni.

Novo mesto

Najlepše Miklavževno darilo za otroke, kakor tudi za odrasle je pač lepa in poučna knjiga. Slovenčeva podružnica v Novem mestu ima na razpolago veliko lepih knjig po zelo nizki ceni. Sežite po njih!

Ključ se je našel. V nedeljo 22. novembra po deseti maši v franciškanski cerkvi se je našel na poti od peka g. Vovka pa do vojašnice majhen ključek, ki skoraj sliči ključku majhne blagajne ali ključku potnega koviga. Ključek se sedaj nahaja v tukajšnji podružnici »Slovenec«, kjer ga tudi izročimo lastniku.

Nazarje

V nedeljo 22. novembra se je vršil pri nas ustanovni občni zbor Delavskega konsumnega društva v Nazarju, katerega se je udeležilo nad 100 mož, mladeničev, gospodin in deklet. Nadrevizor Vlad. Pušenjak nam je podal zgodovino konsumnega društva, govoril o namenu in uspehih konsumnih zadrug, nakar nam je pojasnil glavne določbe pravil. Izvolilo se je na to nabelestvo in nadzorstvo, obstoječe iz navdušenih in agilih in mladeničev. Nabeleški nove delavske organizacije je Jožef Celinšek iz Sp. Rečice, predsednik nadzorstva pa ing. Ljotje Žumer, ravnatelj škofijskih posestev v Marinem gradu. Nova zadruga bo delovala sporazumno z ostalimi blagovnimi zadrugami v okraju Gornji grad v korist konsumentov, delavcev in kmetov v svojem okolišju, ter skrbela za gospodarski napredek svojih članov. Že na ustanovnem občnem zboru je pristopilo lepo število članov v zadrugo, katere bo v kratkem štela več ko 100 članov.

Borza

Dne 25. novembra 1931.

Denar

V današnjem deviznem prometu sta ostala neizpremenjena tečaja Amsterdama in Curiha. Učvrstili se je tečaj Londona (in z njim Trsta), ki je bil zadnje dni slab. Nadalje se je učvrstil še tečaj Bruslja in Prage, dočim sta popustila tečaja Newyorka in Pariza. Promet je bil srednji in je vse vključene devize dala Narodna banka.

Ljubljana. Amsterdam 2273.78-2280.62, Bruselj 787.04-789.40, Curih 1098.45-1101.75, London 205.26-212.76, Newyork 5641.89-5658.89, Pariz 221.78-222.44, Praga 168.06-168.56, Trst 288.80-294.80.

Zagreb. Amsterdam 2273.78-2280.62, Bruselj 787.04-789.40, London 205.26-212.76, Milan 288.80-294.80, Newyork kabel 5663.89-5680.89, ček 5641.89-5658.89, Pariz 221.78-222.44, Praga 168.06-168.56, Curih 1098.45-1101.75. Skupni promet brez kompenzacij 2.15 milj. Din.

Belgrad. Amsterdam 2273.78-2280.62, Berlin 1247.50-1274.50, Bruselj 787.05-789.40, Curih 1098.45-1101.75, London 205.21-212.76, Newyork 5641.89-5658.89, Pariz 221.78-222.44, Praga 168.06-168.56, Trst 288.80-294.80.

Curih. Belgrad 9.05, Pariz 20.1850, London 19, Newyork 515.50, Bruselj 71.65, Milan 26.5250, Madrid 43.60, Amsterdam 207, Berlin 122.35, Dunaj ne notira, Stockholm 20, Oslo 100, Kopenhagen 100, Sofija 8.73, Praga 15.28, Varšava 57.80, Budimpešta ne notira, Atene 6.50, Carigrad 2.53, Bukarešta 3.05, Helsinkfors 9.85.

Dinar notira na Dunaju: valuta 12.60.

Vrednostni papirji

Tendence za državne papirje je ostala danes v glavnem neizpremenjena. Edino dolarski pa-

MALI OGLASI

Vsaka drobna vrstica 1-50 Din ali vsaka beseda 50 par. Najmanjši oglaš. 5 Din. Oglasi nad deset vrstic se računajo višje. Za odgovor namk! Na vprašanja brez znamke ne odgovarjamo!

Službe iščejo

Dekle

vajeno vseh hišnih del in kuhe išče službo pri krščanski družini. Naslov in upravi »Slovenca« pod št. 13.887.

Kateri trgovec

z mešanim blagom želi vjenca z 2 in pol leti učne dobe v svrhu dokončanja proti hrani in stanovanju. Je poštenih staršev in marljiv. Cenj. ponudbe na »Agenturo«, Igriska ulica 10, Ljubljana.

Službo dobe

Mesto kapelnika

razpisuje Delavsko godbeno društvo »Zarja«, tovarna Woschnagg v Soštanju. Prošnje z navedbo pogojev (služba, honorar itd.), kakor tudi dokazilo popolne izvežbanosti, posebno znanja godbe na pihala, naj se vlagajo do 15. decembra t. l. na društvo »Zarja«, Soštanj.

Kuharica

spretna, za gostilno, se išče. Zglasite se v restavraciji »Dalmatinski vinski hram« v Mariboru, Veitrijska ulica 2.

Potnike

agilne, proti fiksumu in proviziji sprejme takoj: Triglav, Import, Maribor, Frankopanova 1.

Pouk

Čamernikova šolska šola

Ljubljana, Dunajska c. 36 (Jugo-avto). Prva oblast. koncesionirana. Prospekt št. 16 zastoni. Pišite ponj!

Šoferska šola

oblastveno koncesionirana, I. Gaberšček, bivši komisar za šoferske izpite, Ljubljana, Dunajska cesta 31. Prihodnji redni tečaj prične 2. decembra.

Stanovanja

Sobo

lepo, solčno odda dr. P. Pletersnikova ulica 24/I.

Lepo prazno sobo

s posebnim vzhodom, parketirano, z električno razsvetljavo, v bližini glavne pošte, oddam boljšemu stalnemu gospodu. Naslov pove oglas. oddalek »Slovenca« pod št. 13.879.

Oddam stanovanje

obstoječe iz dveh sob, kuhinje, verande in pritliklin. Poizva se v Vodmatski ulici št. 21.

Stanovanje

dvosobno, kompletno, v prvem (I.) nadstropju, se odda za takoj dvema, kvečjemu trem osebam v Medvedovi ulici 32.

Veliko prazno sobo

veliko, v bližini cerkve sv. Jožefa, odda boljša družina za 1. december. Ogled od 10—12 in od 14—16. — Naslov pove oglasni oddalek »Slovenca« pod št. 13.903.

Vnajem

Krasen hotel

s 16 sobami se odda v najem ali proda oziroma se sprejme družabnica z večjim kapitalom, ki razume ta posel. Ponudbe pod »Letovišče« št. 13886 na upravo »Slovenca«.

Citajte in širite

»Slovenca«!

V najem se odda

s 1. januarjem 1932 gostilniški prostor, takoj pa lokal, pripraven za trgovino, pisarno itd. Ponudbe na upravo tega lista pod »Jesenice na Gorenjskem« št. 13.902.

Posrestva

Nova hiša

naprda. Več pove Mišel Mihel, Ljubljanska ul. 37, Moste.

Dobra naložba

kapitala. Naprda je v Zg. Ložnici pri Zalcu lepo posrestvo z moderno opekarno. Proda se tudi vsako posebej. Vpraša se pri upravi »Slovenca« pod št. 13.861.

Manjše posrestvo

v bližini Ljubljane vzajem v njem. — Naslov pove uprava »Slovenca« pod št. 13.905.

Velika trgovska hiša

v industrijskem kraju blizu Domžal naprda. Naslov pove uprava »Slovenca« pod št. 13.904.

Kupimo

Srečke, delnice,

obligacije

kupuje Uprava »Merkur«, Ljubljana — Selenburgova ulica 6. II. nadstr.

Vsakovrstno

zlato kupuje po najvišjih cenah

CERNE, juvelir, Ljubljana, Wolfova ulica št. 3.

Prodamo

Pozor čevljarji!

Singer flahšterparica, prvovrsten stroj, in drugo čevljarstvo orodje, naprda. Ogleda se od 1 do 3. Naslov pove uprava »Slovenca« pod št. 13.880.

Samo radi svoje
Kvalifete
Merima Otroško milo
je največ
zahtevano u
celi dezeli
MERIMA 1839

Noblesse
JUVAN
RAVNİKAR

LJUBLJANA - PALAČA VIKTORIJA

TO JE ZNAMKA OBLEKE TISTI DAM IN GOSPODOV, KI SO ZGLEDNO ELEGANTNI

OB NEPRETIRANIH IZDATKIH

Polenovka

namočena, se dobi vsak petek pri I. Buzzolini, delikatesna trgovina, Lingarjeva ulica.

Ia orehove

jedrce

kg 19 Din

Ia suhe sljive

zabojček 10 kg 80 Din franko naročevalca, razpošilja G. Drechsler — Tuzla.

Ia namoč. polenovko

izbira namiznega sadja, pristni španski Malaga, Cinzano vermout na kozarce ter druge delikatese nudi delikatesna trgovina - F. R. Kovačič, Miklošičeva cesta 32.

Dve leseni baraki

kriti z opeko, prodam. Poizve se pri stavbi družbi »Gradidome«, Sredina 15.

Boštanjka jabolka

(kanadke, voščene, štečine) bo oddajala sadjarska podružnica v četrtek 26 t. m. po 10. uri na prostem tiru glavnega kolodvora po 2 Din kg pri odjemu enega zaboja (25 kg). Izkoristite priliko.

Čisto svinjsko mast

in suho, debelo hrbtno slanino dobavlja po dnevnim ceni in vsako množino Bosiljk-Vimer, Sremska Mitrovica.

Jabolka

plemenita, primissima 4, prima 3, sekunda 2, tercia 1 Din za kg razpošilja Postržin, Krško.

Obleka

Dve moški, črni zimski suknji in druge obleke poceni naprda. Naslov pove uprava »Slovenca« pod št. 13.901. Ogleda se od 1 do 3 popoldne.

Kolesi

damsko in moško, popolnoma novi, se za vsako ceno prodasta. Miklošičeva cesta 7/III., levo.

Obrit

»Javor«

lesna industrija v Logatcu ima svoj lokal za pohištvo tudi v Ljubljani v novi palači Vzajemne zavarovalnice.

HUMANIK

nudi

45: TOPLE!

LAK-GUMA 98-

LJUBLJANA, Dunajska c. 1a, CELJE, Aleksandrova c. 1, MARIBOR, Gospecka ul. 17

Tvrška A. VOLK

Ljubljana, Resljeva cesta 28.

nudi najceneje vse vrste bleščno moko in druge mlevske izdelke.

Zahtevajte cenik!

Nogavice

rokavice, volna in bombaž najceneje in v veliki izbiri pri **KARL PRELOG** LJUBLJANA, Zidovska ulica in Stari trg

Plašče

za zdravnike, laborante, brivce itd., jopiče za natkarje, peke, mesarje, kuharje in sorodne obrti izdeluje po meri najboljši C. J. Hamann, Ljubljana. Mestni trg 8.

Inserati

v »Slovencu«

imajo največji uspeh:

Fotoamaterji! Povečave

od Vaših negativov Vam strokovno lepo in poceni napravi

fotoodd. Jugoslovanske knjigarne

Češko, angleško blago za modne obleke, zimske suknje, površnike, Hubertus ločen za lovc.

MODNA MANIFAKTURNA TRGOVINA
JANKO ČEŠNIK
Lingarjeva - LJUBLJANA - Stritarjeva

Modno, češko, angleško blago za damsko plašč, kostume, pijs, žarbitent za obleke.

Vsem sorodnikom in znancem naznanjamo, da nam je naša nepozabljena, iskreno ljubljena žena, mati, sestra, svakinja in teta, gospa

Ana Praprotnik roj. Mayer
trgovka in posestnica

dne 25. novembra ob 5 po kratki in mučni bolezni, previdena s tolažili svete vere, v 50. letu svoje starosti, mirno v Gospodu zaspala. Pogreb blage pokojnice bo v četrtek 26. novembra ob pol 4 iz hiše žalosti v Domžalah, Ljubljanska cesta 108 na farno pokopališče. Drago pokojnico priporočamo v molitev in blag spomin.

Domžale, dne 25. novembra 1931.

ALOJZ PRAPROTNIK, soprog. **LOJZE, JANKO** in **STANKO**, otroci — ter vsi ostali sorodniki.

Naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem žalostno vest, da je naš iskerno ljubljani gospod

Franjo Mikuš

višji carinski kontrolor

dne 25. t. m. po kratkem trpljenju za vedno zatisnil svoje trudne oči. Pogreb draga pokojnika bo v petek, dne 27. novembra 1931 ob pol 4 popoldne izpred mrtvaške veže splošne bolnišnice na pokopališče k Sv. Križu.

V Ljubljani, dne 25. novembra 1931.

Žalujoči ostali.

Mestni pogrebni zavod v Ljubljani.

Dr. Joža Lovrenčič:

Anali izumrlega naroda

Roman iz drugega stoletja pr. Kr.

»Kralj Epulo sporoča, da se je utaboril s svojo vojsko ob zgornjem Timavskem jezeru, odkoder bo udaril z vso silo, kakor hitro bo Rimljan poskusil poridirati v naše ozemlje. Velika je naša vojska, a ker ne vemo še, kako so Rimljani močni, želi kralj, da bi se nam že zdaj pridružili tudi Karni in Gali. Na Medej-skem gradišču naj bi ostalo le toliko vojske, kolikor bi bilo potreba za prvo obrambo, če bi sovražnik prodiral proti severu, kar pa ni verjetno, kakor kralj misli, ki je prepričan, da skomina Rimljane po obali in Istri.«

Kralj Prono se je posvetoval z velmožmi in Katmelom in sklenili so, da odpošljejo polovico vojske pod Katmelovim vodstvom Epulu, kralj sam pa da ostane z drugo polovico na Medej-skem gradišču, odkoder bi lahko navalil na sovražnika, ko bi prodiral proti Karusadiju, in udaril legijam v bok ali celo v hrbet. Če bi pa Rimljani le usmerili svoj pohod proti Silikanu, bi jih moral toliko časa zadržati, da bi prispela Epulova vojska in zajela sovražnika, da bi se ne mogel umakniti in bi se moral podati na milost in nemilost.

Katmel se je odpravil s svojimi četami in prišel v Epulov tabor in ob Timavskem jezeru in na Medej-skem gradišču so čakali in oprezovali, kdaj ugledajo rimske legije, a Rimljanov ni bilo in ni bilo. Ni se jim mudilo in so tudi čakali in bili zadovoljni, da so v miru izgradili Akvilejo v utrjeno oporišče.

Epulo je poslal izvidnike prav do Natise. Noč in dan jih ni bilo in že so se bali v taboru zanje in se pripravljali, da udarijo, ko so se sredi druge noči vrnili.

»Do Natise smo prišli in ugledali onstran nje mogočen tabor, ki je kakor veliko mesto. Tostran reke nismo videli ne enega Rimljana, pa nas je zmagala radovednost in šli smo ob reki navzgor in ko smo se čutili na varnem, smo jo prebredli in šli med Venete, kjer smo se po njihovo opravili in si izposodili nekaj ovac, katere smo gnali v tabor naprda in se ravnali prav tako kakor Veneti, ki jutro za jutrom oskrbujejo Rimljane z živčjem. Ovce smo dobro prodali, a po denar smo morali v poseben šotor, kjer nam ga je poštel neki dečko v našem jeziku...«

»Oso, Ajkajev sin?« so menili Karni s Silikan-skega gradišča in bili hudi, kako se je mogel spozabiti in se vdinjati Rimljanom, ki so ga ugrabili, ter so zagotavljali, da se znesejo nad njim, ki je tako hitro zatajil kri svojega rodu.

Kar nič se ne prenaaglate,« jih je miril oni, ki je poročal, in je nadaljeval: »Začudili smo se, ko smo slišali v rimskem šotoru našo besedo. Radi bi izvedeli, odkod je dečko, pa nam je pomignil naj ne bomo radovedni, in razumeli smo, da bi pozneje rad govoril z nami. Nasmehnil se nam je, ko smo odšli, ter zaklical za nami, naj ne zapijemo vseh novcev, ki smo jih dobili za ovce.

»Pa pridi, da boš tudi ti deležen!« smo mu smeje se odgovorili, zakaj razumeli smo njegov opomin, ki je hotel, da se pomudimo v taboru. In smo se. Ves dan do večera smo popivali, zakaj v taboru imajo Rimljani pijačo, da je veselje. Popivali smo in gledali

in šteli... Pa bi se ušteli, če bi nas ne bil poiskal popoldne oni dečko. Bil je res Oso. Povedal nam je, da nas je po jeziku spoznal, da nismo Veneti, ker zavijamo Istri po svoje. Ob vinu smo izvedeli njegovo zgodbo in še, da se je po prvih dneh pretkano udal v svojo usodo in se priljubil nekemu bivšemu konzulu Flamininu, ki je sedaj denarničar v taboru. K sebi ga je vzel, da mu služi za tolmača, ko ima opraviti z Veneti. Pravi, da je bahav in se dan za dnem ponaša, kako je nekoč potolkel in strahoval Gale, nad katerimi bi se rad kdaj znesel, ker so ga tožili v Rim in ga spravili ob senatorsko čast...«

»Flamininus, praviš? Lucius Quinctius Flamininus? Epulo, ne čakajmo več! Tega vraga moram razčesniti!« je vzkipeo v Katmela, da so se vsi začudili.

»Potrpi, Katmel, ne ubeži ti!« je dejal kralj galskemu voju, ki je stiskal pesti in se težko premagoval, da je ostal miren, ko so drugi poslušali, ki jih je trenutno bolj zanimalo poročilo, kaj so izvidniki še izvedeli in videli. Poročevalec je to opazil in je važno čakal, kdaj ga pozove kralj, naj nadaljuje. Kralj mu je pomignil in ker je Flamininovo ime tako razdražilo Katmela, je sklepal, da mora biti sila pomemben človek, pa je še govoril o njem.

»Ob senatorsko čast so spravili Gali Flaminina sem rekel, kakor mi je povedal Oso, a ob častihlepeje ga niso. Tudi mu niso pregnali sle po bogastvu, o katerem sanja, kakor pravi Oso, da si ga bo nagrmadil v Akvileji — tako imenujejo svoj tabor — ko bodo zavojščili Istre in Karne, češ, da je naša zemlja bogata zlata, kakor so mu pravili Veneti in mu je Oso potrdil...«

»Bogata, a za nas in ne za Rimljane!« je zahr-melo med vojsko.